

ek

gulyos volta. Lehe-
nőzött" sajtóban
sgálás nélkül ilyen
eg, olyan szenczió-
k, amelyek mind-
k, anélkül, hogy ez
szalazva lenne. Vi-
náll, akkor csak az
ó háborus pszit-
lja, azon hangulat-
ivatalos Franciaor-
elő és hogy a vi-

**Francia
az új had-
egyelési**

A francia képviselő-
égvetéssel kapcsolat-
ációk után Deladier
ette, hogy a nemzet-
nteni akarták, de a
sem a szolgálati idő,
szám csökkentése
ngsúlyozta a francia
ig Franciaországban
tonai szolgálatban,
zágban egymillió,
zer. Ma a modern
támadástól nem le-
nem elegendő ahhoz,
térde kényszerítés.
ster arról, hogy
há határon, megsza-
erődtmények építke-

ek, hogy semmiféle
tud áthatolni raj-

Amolója után a kép-
megszavazta az öt-
zer 201 frankos had-

**riikált
zsgálnak**

A nosztrifikálási
zsgálat megálapított-
biomával kapcsolai-
st. A székházos ál-
ni minisztériumhoz

**erélyes
Paleszti-
n**

A Havas jelentése
sége és megfeszített
Palesztinában folyta-
k. Egy zsidó autó-
haifa-akkói uton és
k. Farid kolóniát,
alapították, a hét
madták. Aidozatos
Diyatják a felfegy-
Galléában számos
al a gyanúval, hogy
elmet.

port hírek

(Az Uj Kelet tud.)
szövetség közölte a
nem egyezik bele
a kitzított mérkőzés
olja, hogy a revans-
első hetében tartásá-
azonnal táviratilag
a Kai óba kitzított
ára való igazolását.

és Lapkladó R. T
Baron L. Pop 10
18-60.

RAF

Taxa postala
plătite in num.
No. 224718 929.

Szerkesztő
és kiadó
tal: Cluj
Baron I.
ROMANIA

LEU-ROTI

UJ KELET

Bérmontetion
terveket nem
fogadunk el.

Készítők
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Percs. Bucuresti szerkesztő: Ró-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Vasárnap, 1937. december 5.

5698. ÉV. XX. FVF.
Tebet 1. 277. SZAM.

A Zsidó Párt kiáltványja az ország zsidóságához

Zsidó választók!

Elődázhatatlan, szent kötelesség tudatától hajtva, ebben a sorsdön-
tő órában, mely annyi veszedelmet rejt magában a zsidó származá-
román polgárok összességére nézve;
az alkotmányban biztosított egyenjogúság egyöntetű követelésében;
abban az egységes akarásban, hogy összefogjunk polgári és polita-
ikai jogaink szivós megvédésében;
a nagy felelősség érzetében, hogy egyetlen lehetőség és eszköz sem
maradjon kihasználatlanul e védelem szolgálatában;
és attól a forró vágytól lelkesítve, hogy az 1937 december 20-ra ki-
tűzött parlamenti választásokon való részvétellel a legnagyobb mérték-
ben járuljunk hozzá Románia össz-zsidó lakossága életfontosságu ér-
dekeinek megvédésében;

*inténi hozzátok a Romániai Zsidó Párt központi vezetősége felvüi-
gositó, buzgó és bátorító szavát.*

A Zsidó Párt fennállásának első időszakában arra törekedett, hogy
parlamenti képviselőinek céltudatos és önzetlen ténykedésével hasson
oda, hogy érvényre juttassa a zsidó lakosság életigényeit. Ez a törek-
vés teljes megértésre talált nálatok és az 1931 és 1932-es parlamenti
választások alkalmával, amikor felhívott benneteket, hogy emeljétek
magasra a Zsidó Párt zászlaját és adjátok szavazataitokat a zsidó szoli-
aritás jeleivel ellátott zsidó listára, — nagy visszhangra talált a ti szí-
vetekben.

*Lymódon, saját erőttökkel tettétek lehetővé a független zsidó par-
lamenti képviselet megteremtését és annak működését.*

Nem temethette el a feledés azoknak az embereknek a teljesítmé-
nyeit, akik a parlamenti képviseletet alkották. Mindannyian tudjátok,
hogy ez a zsidó parlamenti képviselet magas és nehéz feladatát épp-
olyan odaadással és méltósággal, mint amilyen értékes eredményekkel
teljesítette.

Az 1937 november 20-án feloszlott parlamentben azonban hiány-
zott ez a zsidó képviselet.

E parlamentnek négy éves időszaka alatt úrsen álltak a Zsidó Párt
képviseleinek helyei és ott, ahol az összes többi népkisebbségek érde-
keinek szószólói hallathatták szavukat, az antiszemita áramlatok félel-
metes felduzzadása idején nem jutott szóhoz a zsidó életakarati hangja.

Hányszor kellett fájdalmasan éreznetek a zsidó parlamenti képvise-
let hiányát ezen emlékeztetés négy esztendő alatt?

Hányszor éreztétek indítva magatokat arra, hogy számbavegyé-
tek és megértsetek, mily fontos jelentősége van a kollektív zsidó érde-
kek e védelmi szervének, amelyet nélkülözöttek?

*Négy esztendő alatt egyre keserűbb lett Románia zsidósága szá-
mára ezen szervnek a nélkülözése és nem kétséges, hogy egyre erősbödd
lellikismeretfurdalás fogta el azokat, akik az 1933-as parlamenti választ-
ásokon meggondolatlan és könnyelmű magatartásukkal idézték ezt elő.*

Zsidó választók!

E tanulással teljes tapasztalat után újra az urnák elé szólít ben-
neteket a kötelesség, hogy gyakoroljátok polgári jogaitoknak legneme-
sebbikét.

Szabad-e más célt szemelött tartanotok, mint azt, hogy mily pa-
rancsoló szükséglete az ország zsidóságának a zsidó parlamenti képvise-
let a mai viszonyok között? Nem!?

Soha jóvá nem tehető bünt követnétek el önmagatokkal szemben!

Ne hagyjátok magatokat félrevezetni e sorsdöntő és oly kritikus
időben, ugynevezett nagy politikusok gondolataitól és kísérleteitől,

Bucuresti, 1937. december havában

A Romániai Zsidó Párt központi vezetősége:

Dr. Fischer Tivadar,
volt országgyűlési képviselő, elnök

MISU WEISSMANN
volt orszg. képviselő, alelnök.

Dr S. SINGER
volt orszg. képviselő, alelnök.

M. BENVENISTI
alelnök.

Dr MAYER EBNER
volt szenátor és orszg. képviselő,
a bukovinai tartományi szervezet elnöke.

Dr FISCHER JOZSEF
volt orszg. képviselő,
az erdélyi tartományi szervezet elnöke.

I. L. ZIRELSOHN
volt képviselő, Kis-uev nagyrabbija.

Dr MARTON ERNŐ
volt orszg. képviselő.

PHILIPPE ROSENSTEIN
a fővárosi párttagozat elnöke.

ILIE I. MENDELSON
volt szenátor.

S. ROSENHAUPT
ügyvéd.

M. SEGAL
ügyvéd.

L. MIZRACHI
ügyvéd.

Dr KERTÉSZ JENŐ
a kolozs megyei párttagozat elnöke.

Dr NOBEL SANDOR
a bánáti párttagozat elnöke.

FISCHER VILMOS

Dr MARKUS KRÁMER

Dr S. NUSSBAUM

I. TUMARCHIM
ügyvéd.

Dr ing. S. IAKERKANER

hogy szavazataitokat a hatalomért versengő pártok egyike, vagy má-
sika javára döntő módon a mérleg serpenyőjébe dobhassák!

A kormánypárt az általa kötött választási egyezményekkel magá-
ban véve is lemondott a ti szavazataitokról.

Azon ellenzéki pártok, amelyeknek törekvései összhangban állanak
a román állam demokratikus alkotmányának alapelveivel, ma kényszer-
ítve érik magukat arra, hogy elkerüljenek minden olyan ténykedést,
vagy megnyilatkozást, amely ellenfeleiknek lehetőséget nyújtana an-
nak bizonyítására, hogy közöttük és az ország zsidó lakossága között
bármilyenemű egyezés áll fenn. Megmagyarázható módon alapvetően
el kellett vetniök a zsidó szervezetek bármilyen közeledési kísérletét.

*Súlyosabban, mint bármikor késztet ma benneteket az idő annak
a felismerésére, hogy az egyetlen helyes és jó zsidó politika csak a jog-
szerű és a román állam magasabb érdekeinek alárendelt zsidó életigény
politikája, amelynek instrumentuma és hordozója a Zsidó Párt!*

Övakodjatok ezért attól, hogy szavazati jogotokat, amelynek gya-
korlásával visszanyerhetitek a legutóbbi választáson elvesztett zsidó
parlamenti képviseletet, elpazaroljátok hiu ábrándokra.

Mindig hangoztattuk és most sem mulasztjuk el hangsúlyozni azon
zsidó lakosságának közkinccse és mint ilyen, csak a kollektív zsidó ér-
dekek előmozdítására fordítható.

Ehhez az egyetlen lehetséges utat mutatja meg nektek a Zsidó Párt
ötven választói körében letett listája.

Zsidó választók, ezen az uton járjatok!

Nyomasztó sullyal nehezedik ma ránk a tudat, hogy miy sötét fel-
hők tornyosulnak a romániai zsidó sorsközösség láthatárán.

Csak az összes erők egybefogása és összetartása tehet képessé ben-
nünket arra, hogy kétségbeesés nélkül és az igazság győzelmébe vetett
bizakodással nézzünk szembe a ránk meredő veszedelmekkel.

Szíveljétek meg szavainkat, zsidó választók, szálljatok le lelkiisme-
retetek mélyére, halljátok meg és kövessétek, amit az parancsol nektek.

*Ha megteszitek ezt, senkisésem fogja a fáradságot kímélni közületek,
hogy birtokába jusson választói igazolványának, bizonyosan senkisésem
fogja kihasználatlanul hagyni választójogát 1937. december 20-án és
bizonyosan mindannyian a Zsidó Párt listájára fogjátok adni szavaza-
taitokat.*

Zsidó választók!

1937. december 20-án gondoljatok a mi szavainkra, hogy újra
megteremtsetek magatoknak a zsidó parlamenti képviseletet, amely
vátva lesz arra, hogy teljes melegséggel és meggyőződéssel juttassa
kifejezésre a román nemzet képviselete előtt a ti bensőtöket mozgó ér-
zéseteket, fájdalmaitokat és reményeiteket, hazafias áldozatkészsége-
teket és megbotránkozásotokat a rátok zudított rágalmak fölött, a ti
együttérzéseitek a román nemzettel a trón és a haza iránt való oda-
adó szeretetben és hűségben és a ti elhatározottságotokat arra, hogy
Barcolni fogtok jogaitok fenntartásáért.

*Vallási, kulturális és szociális felfogásra való tekintet nélkül egy-
öntetien szavazatok a Zsidó Pártnak, a zsidó szolidaritás egyenes vo-
nalával egybekötött jelére.*

Formális harci ütközetek voltak Palesztinában a terrorbandák és az angol karhatalom között

„Idegen hatalom“ finanszírozta a transzjordániai összeesküvést

Jeruzsálem, december 4. Faradia közelében formális ütközet folyt le december 1-én egy angol rendőrsztag és egy fegyveres arab banda között. A rendőrök Faradia környékén keresték azokat a terroristákat, akik az akko—szafedi uton fegyveres támadást követtek el egy zsidó autobusz ellen. A rendőrök csak gépfegyvertűzzel tudták elüzni támadóikat.

Shprem közelében ugyancsak súlyos ütközet folyt le a terroristák és az angol karhatalom között. A környéken ugyanis eltűnt egy háromtagú rendőrpattall. Felkutatásukra Haifából nagyobb rendőrsztag indult el. Időközben a három rendőr közül az egyik előkerült és jelentette, hogy két bandával találtak szemben magukat a Haifából kiküldött rendőrsztagok. Formális csata zajlott le a kolónia közelében. A rendőrök riasztó lövéseket adtak le a levegőbe. A terroristák azonban bekerítették őket, elrabolták fegyvereiket, lovaikat és egyenruháikat. Újabb rendőrsztagokat mozgósítottak a helyszínre, amelyek repülőgépek segítségével láttak hozzá az egész szíriai határvidék mentén a terrorbandák kereséséhez.

Tulkaremben szintén fegyveres összecsapás történt a rendőrök és a terroristák között. Ismeretlen tettesek öb lövést adtak le a város polgármesterének házára. Mohamed Ammar nevű arab, aki a házban lakik, megsebesült. Amikor a rendőrök rálőttek egy arabra, akiben a merénylők egyikét vélte látni, egyszerre négy oldalról lövöldözés kezdődött. Rövid golyóváltás után az arab támadók kezeket oldottak.

Mint röviden jelentette az Uj Kelet, szerdán éjszaka tűz ütött ki a tulkaremi városi raktárban. A hatóságok valószínűnek tartják, hogy a terroristák követték el a gyújtogatást. A tűz következtében öt ember életét veszítette, másik öt lakos és három rendőr súlyos égési sebeket kaptak.

A katonai hatóságok számos arab faluba csapatokat küldtek ki, hogy házkutatásokat és terepszemlélt eszközöljenek. A kiküldött osztagok felettes hatóságoknak azt a jelentést küldték, hogy a legtöbb faluban egyetlen férfitagot sem találtak az ifjúság körében. Ez azt jelenti, hogy legnagyobb részük a terroristákhoz csatlakozott, akik a hegyvidéken folytatják a guerilla-harcot a katonaság és rendőrség ellen.

Az El Jamea al Izlamia című arab lap jelenti Ammanból, Transzjordánia fővárosából, hogy az Abdulah Emir ellen irányuló összeesküvés leleplezése kapcsán hogy az összeesküvés szervezői hétszáz fontot kaptak egy idegen hatalomtól, abból a célból, hogy felkelést szítsanak Transzjordániában.

Jelentette az Uj Kelet, hogy Kairóban merényletet kíséreltek meg Nanas pasa, Egyiptom miniszterelnöke ellen. A tettest elfogták, akinek sikerült személyazonosságát megállapítani. Azzadin Abdul Kadernek hívják. Kihallgatása során beismerte, hogy Palesztinában számos terrorcselekményt és gyilkosságot követett el. Tagja a „zöldingesek“ szervezetének, amely 1936-ban a palesztinai terrort szervezte meg.

Jeruzsálemből jelenti, hogy a Jewish Agency exekutívje táviratot intézett Nahas pasa egyiptomi miniszterelnökhöz, amelyben szerencsekívánatait fejezi ki a merényletből történt szerencsés megmenekülése alkalmából.

Jeruzsálem, december 4. Sir Arthur

Ha minden darab húsért magunk kéne leterítsük a vadat,

— biztosan nem ennénk annyi nüst és szalonnát — és egészségesebbek lennénk. Csak azért fogyaszunk belőlük olyan sokat, mert készen kapjuk, pedig ártalmára vannak a szervezetnek.

Tejcskávét reggelire és néha-néha vacsorára is, nemcsak jó ízű és olcsó, hanem könnyen emészthető eledel is. Az emésztést elősegíti és a gyomor működését is szabályozza.

A tejcskávét azonban Kathreinerrel és Franck-kal kell készíteni.

Wauchope palesztinai főkörmányzó tegnap kihallgatáson fogadta Mose Shertokot, a Jewish Agency politikai osztályának vezetőjét, akivel hosszabb tanácskozást folytatott a palesztinai helyzetről.

kedási engedélyeket járt ki külföldieknek és kitűnő összeköttetéseket teremtett magának egyes minisztériumokban. 1929-ben leterítették és az ügyészségnek adták át, akkor azonban nem került sor ítéletre és Manevics szabadlábra került.

Ettől kezdve kezdett foglalkozni diplomák nosztrifikálásával. Aki a nosztrifikálási eljárásokat ismeri, jól tudja, hogy Manevics voltaképpen nem követett el törvényellenes dolgot, hanem csak a jelentkezők számára megkönnyítette, hogy a törvényes eljárásan töltsenek. 1934-ig a nosztrifikálási eljárásnak nem voltak olyan nehézségei, hogy Manevicsnek törvénytelen eszközökkel kellett volna operálnia. Csak 1934 decemberében léptettek életbe az egyetemi hatóságok olyan rendelkezéseket, melyek a nosztrifikálásokat megnehezítették. Ettől az időponttól kezdve működhetett Manevics bizonyos egyetemi, vagy minisztériumi tisztviselőkként, karöltve, hogy a külföldről visszatért orvosok diplomájának érvényesítését megszerze.

Akiszivárgott hírek szerint Manevics azt vallotta, hogy 104 külföldi orvosi diplomát érvényesített. A lapok ellentmondó értesüléseiből nem lehet megállapítani, hogy Manevics valóban követett-e el hamisításokat, vagy pedig csak könnyebb vizsgabizottságokat eszközölt ki az orvosok számára. A vizsgálat egyes fázisairól az Uj Kelet részletes tudósításokban fog beszámolni.

Ötmillió zsidó egzisztenciája forog veszélyben Európában

Az amerikai zsidó kongresszus az európai zsidókért

Washington, december 4. Az amerikai zsidó kongresszus ezevi ülészakának megnyitása alkalmából nyilatkozatot tett közzé, amelyben rámutat arra, hogy Európában mintegy ötmillió zsidó egzisztenciáját veszélyeztetik a totalitárius kor-

mányzatok. A kongresszus ezért úgy véli, hogy az amerikai zsidóság feladata magára vállalni a felelősséget a más országokban élő zsidók létalappjának biztosításáért.

Háromszázezer lejben minimálták az egyéni postalakarék betételeket

BUCURESTI, december 4. A legfőbb gazdasági tanács úgy határozott, hogy 1938 január 1-től kezdve a nemzeti takaré- és postai csekkpénztárhoz nem lehet 300 ezer lejnél nagyobb összeget letételezni. A több év során letétbe helyezett összegek nem haladhatják meg a 600 ezer lejt, aminek többet magánosok nem tehetnek le. A jogi személyiségek, csak kulturális és jóléti intézmények bármilyen összeget letétbe helyezhetnek. A 300 ezer lejben aluli letétek után 3,50, azon felett 1,75 százalékos kamatot fognak fizetni.

Ellentmondó hírek a külföldi diplomák nosztrifikálási panamájáról

A jobboldali sajtó folytatja alarmizáló cikksorozatát. Nyolc éve folytatja üzletneit Manevics

Bucuresti, december 4. (Az Uj Kelet tud.) A külföldi diplomák nosztrifikálásának panamája körül az egészségügyi és igazságügyi hatóságok kezdték meg a ruzsálnak látszó kérdések tisztázását. Tiszta képet főleg azért nem lehet kapni a vizsgálat menetéről, mert a jobboldali sajtó a panamát propaganda anyagának használja fel és óriási méretűvé duzzasztja. Egyes lapok még most is fenntartják azt a hírt, hogy Manevics közönséges hamisításokkal operált, tehát vagy a iasi, vagy a bucuresti egyetem pecsétjét hamisította a diplomákra. Igaz ugyan, hogy az Universul első szennazója még arról szolt, hogy Manevicsnél 148 pecsétet találtak, ami most már a Curentul tudósításában 104-1e

csökkent — ami alighanem előjele is annak, hogy a jobboldali sajtó kénytelen lesz a panamát annak tényleges értékére leszállítani.

Manevics eredetét illetően sem értenek egyet a jobboldali lapok. Az Universul azt állítja róla, hogy zsidó, a Curentul azzal is megelégszik, hogy orosznak minősíti. A tény mindezekből az, hogy Manevics valóban letartóztatták és kihallgatása a vizsgáló előtt két napja folyik. Minthogy a vizsgálat eredményeiről részleteket nyilvánosságra hozni nem lehet, egyelőre nem lehet tudni arról, hogy Manevics milyen büntetéseket ismert be. A lap tudósításokból az is kiderül, hogy Manevics 1929-ig más ügyletekkel foglalkozott. Bentartoz-

Megalapozott egzisztenciával és komoly vagyonnal rendelkező 39 éves kereskedelmi akadémiai végzettségű zsidó kereskedő élet- és vagyoni viszonyainak megfelelő házasságot kötne

Komoly ajánlatokat „Erdélyi nagyváros” jellege alatt a kiadó továbbít.

Pályázat

A Cluj Chasam Szofer jesiva keres egy megbízható gyermektelen házaspárt, aki az internátus rendbentartását és a menza önálló vezetését vállalná. Írásbeli ajánlatok legkésőbb december 10-ig Jesiva Curatorium Cluj, Gen. Poetas 28/a adhatók be, hol a feltételek naponta 9—10 óra között megtudhatók.

PÁLYAZAT HUSKIMÉRÉS ÜGYBEN

A tg-muresi izr. hitközség a kóser huskimérés kihasználási jogának elnyerésére ezennel pályázatot hirdet. Megbízható mérészások, akik garanciaképesek, adják be f. évi december 15-ig zárt ajánlataikat a Str. Gen. Grigorescu 22 szám alatti hitközségi irodába, ahol a feltételekről felvilágosítás kapható.

Tg-Mures, 1937 november 15.

Az ELNÖKSÉG.

Az Uj Dr. LENGYEL

SZANATÓRIUM

Cluj-Kolozsvár, Str. Gajdu 3 A)

Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülvéve a város centrumában. Minden szobája teraszra nyílik. 300 m² tetőterasa van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légtüdőket lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülőszoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vizgyógyintézet, Belfürdő, amely krónikus bélbántalmak, székrekedések, epe- és veseköveknél kitűnő eredményeket ad. Electrotherapia: ultra rövidnullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A tetőterasz mirigyes gyerekek kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogó- és hiszokurák. Diétás konyha. Fertőző betegeken kívül minden beteget felvesz. Üdülő- és lábadozó betegeknek is igen alkalmas. Művészeket díjazás.

Stabad orvos-vezetés

Az intézetnek rituális konyhája is van.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. Lakodalmakra és bankettekire külön nagy terem

ארטה. כשר

IGY

Bécs, december 4. Az osztrák kancellár, Kurt Schuschnigg, a bécsi köztársaság elnöke, a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

Intimitásokban és új részletek közzétételével a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

Ismeretlen részletek közzétételével a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

Johann Giefenberger, a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

Ilyen körülmények között a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

Később egy sarzi érkező a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

Tagadó válaszként a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

A hátán fektet, karjai a bécsi ördögökkel szembeni küzdelme miatt a „három Ausztria“ — a császárság, a szocializmus és a ma is fennálló ténété

IGY ÖLTÉK MEG DOLLFUSST

Dramai részlet Schuschnigg könyvéből

Bécs, december 4. Az osztrák szövetségi kancellár, Kurt Schuschnigg, több mint 300 oldalas könyvvel lepte meg a világot. „Die drei Oesterreich“ címmel memoárszerűen feldolgozta a „három Ausztria“:

„a császárság, a szocialista köztársaság, majd a ma is fennálló testületi állam történetét.

Intimitásokban és új részletekben bővelkedő könyvének egyik fejezete megvilágítja a 16-mal jegyzőkönyvek megszületését is.

Könyvének legizgalmasabb fejezetei azonban azok, amelyekben Dollfuss tragédiáját ismerteti, a legközvetlenebb szemtanú: az első segélyt nyújtó rendőrmester tanuallomásának alakjában.

Ismeretlen részletek Dollfuss haláláról — Engelbert Dollfuss a munka mezején esett el, írja Schuschnigg kancellárja: — mint a német ember, mint hithű katolikus, mint osztrák hazájának hőse és védtanuja. Még halála órájában is, bár attól kellett tartania, hogy egész életműve összeomlik, pillanatig sem gondolt arra, hogy a politikai szaroláshoz engedjen. Ennek bizonyosságát szolgálják azok a jegyzőkönyvek, amelyeket 1934 július 31-én és augusztus 4-én vetek fel a Dollfuss utolsó óráiban mellette szolgálókat teljesítő rendőrök tanuallomásáról. Tudommal ezeket a jegyzőkönyveket teljes egészükben idáig még nem hozták nyilvánosságra.

10...12 perc alatt...

Johann Gleifenefer, rendőrmester 1934 július 31-ikén a következőket vallotta:

— Készültségi szolgálatot teljesíttem a szövetségi kancellári hivatal ballhausplatzi palotájának negyedik emeletén a könyvelőség előtt. Szolgálatomnak 10-től 1-ig kellett volna tartania. Közvetlenül egy óra előtt lármát hallottam a lépcső felől. Az ajtóhoz mentem és kinéztem. Ott hat katonával találtam szemközt magamat, akik rám kiáltottak: „Kézeket fel!” Amint lenéztem a lépcsőházban, a harmadik emeleten, még két katonát láttam, akik Messinger bajtársamnak pisztolyt szegezve, őt éppen lefegyverezték. Átfutott a fejemen, hogy

nyilván én vagyok az utolsó rendőr, akit lefegyvereznek.

Ezen körülmények között nem tanúsíthattam ellenállást. Levezettek a harmadik emeletre és ott várakoztam nyolc-tíz katoná között, akik pisztollyal a kezükben őriztek minket.

Időközben összerendezték a IV. emeleten szolgálókat teljesítő hivatalnokokat, akiket magassra tartott kézzel lekísértek a lépcsőn. Mindnyájuknak meg kellett állniuk, amikor valamennyien együtt voltak. Erre megjegyeztem, hogy ez még sem megy és nem lehet az embereket a lépcsőn állni hagyni, mert még beszakad a lépcsőház. Erre az egyik úrván rámkialított:

„Itt magának nincs szava! Itt mi parancsolunk!”

Később egy sarzsí érkezett, aki parancsot adott, hogy valamennyiünket kísérenek le az udvarra. A civileket külön választották, minket pedig a főkapu felől első udvarra tereltek. A kancellári hivatal teljes kiürítése véleményem szerint alig 10...12 perc alatt játszódott le.

Az eszméletlen kancellár

Délután fél kettő és háromnegyed kettő között megjelent egy felkelő nálunk az udvarban és megkérdezte bajtársamtól, Jelinektől, hogy

tudjuk-e, hogy a szövetségi kancellár ur megesesült.

Tagadó válaszukra megkérdezte tőlünk, nem akarjuk-e látni? Erre természetesen igennel feleltünk. A felkelő kettőnk: Jelineket és engem felkísért az első emeletre, ahol a kancellárt az úgynevezett

sa-okszaiban, közvetlenül a kongresszusi terembe nyíló ajtó mellett, a földön elterülve találtuk.

A hátán fekiadt, karjai ki voltak nyújtva. Bajtársammal rögtön azt kértük, hogy hívjanak orvost hozzá. Az udvarban álló „örnagyhöz” utasítottak. Lementünk hozzá, hogy intéve-náljunk orvos hozatása érdekében. Ezt elutasította azzal a megjegyzéssel, hogy senki sem hagyhatja el a palotát. Jelinek erre a hátsó udvarba ment és megkérdezte az ott internált civilektől, hogy nincs-e közöttük orvos. Amikor erre tagadó választ kapott, leg-alább kötszereket kért. Mialatt Jelinek a fülös udvarban volt, megjelent egy felkelő, kezében mindenféle kötsze-rel és

megkérdezte ki ért az első segélynyújtáshoz és ki vállalkozik a kancellár be-kötésére.

Messinger bajtársam és én önként jelentkeztünk, erre fedeztet mellett felkísértek az első emeletre. A kancellárt még ugyanabban a

helyzetben találtam, ahogy elhagytam. Mély eszméletlenségben fekiadt. Az egyik felkelő olóval felvágta ruháját és ingét.

Azután átadta nekünk a kötszereket és félreállt. A szobában még néhány puccsista tartózkodott. Egyik az íróasztalnál ült és cigarettázott. Felemeltem a sebesült szövetségi kancellár fejét és egy kicsit a magasban tartottam, míg Messinger a szükségkötelet felrakta. Ekkor azt mondtam Messingernek, hogy a szövetségi kancellárt valahogy mégis csak le kellene fektetni.

Odahuztuk a vörös kerevetet és arra fektettük

a kancellárt. A puccsisták ebben segédkeztek nekünk. Ezután lemostuk a kancellárt vízzel, a homlokát pedig kölnivízzel dörzsöltgettük. Az egyik segédkező puccsista olyan ügyetlen volt, hogy a kezében tartott lizofómos üveg-ből egy csepp a kancellár felső ajkára hullott. A lizofómos vattával letöröltük. Ebben a percben a kancellár eszméltre tért.

Az első szavak

Első kérdése ez volt:

— Hogy van a többi miniszter? — Amennyire tudom, jól vannak.

A kancellár ezután így szólt:

— Egy őrnagy, egy százados és több katonát nyitottam, akik azután rámlottak.

A kancellár megkérdezte, nem beszélhet-e valamelyik miniszterével. Elsősorban is Schuschnigg minisztert követelte. Az egyik puccsista, amikor továbbítottuk a kérést, az őrnagyhoz utasított. Egy másik puccsista, azt

hiszem a százados, ekkor lement és felhozta az udvarról az őrnagyot, aki így szólt:

— Kancellár ur hívatott. Mit parancsol? Ha nem védekezett volna, önnek sem történt volna bántódása.

— Mégis csak katoná voltam, — jegyezte meg erre a kancellár.

„Semmit sem érzek... megbémultam...”

A kancellár ezután megismételte kívánságát, hogy dr. Schuschnigggal szeretne beszélni, de az „őrnagy” azt felelte, hogy Schuschnigg nincs itt. Ezután Karwinskyt akarta hívatni, de erre az „őrnagy” már egyáltalán nem is válaszolt. Később felállt és behozta Fey szövetségi minisztert, ez azonban hosszabb időbe tel. Közben a kancellár kérte, hogy vigyék szanatóriumba, vagy legalább hozzassanak orvost. Papot is szándékozta hívatni.

Hiába intervenáltunk ebben az irányban, mire azt mondtam vigasztal a szövetségi kancellárunknak, hogy sőtülése csak husseb és nincs szüksége orvosra. A kancellár azonban, úgy látszik, mégis érezte, hogy súlyos lehet a sebe, mert megkért arra minket, hogy emeljük fel egyik kezét és egyik lábát, amit meg is tettünk. Erre megjegyezte: — Semmit sem érzek, tehát megbémultam.

Rövid szünet után így folytatta: — Gyerekek, ti olyan jók vagytok hozzám... Miért nem olyanok a többiek is? Hiszen én mindig csak békességet akartam! Mi voltunk a megtámadottak és kénytelenek voltunk védekezni. A többieknek bocsásson meg az Ursten.

Danzigban érvénybe léptek a nürnbergi törvények

Arja leány alkalmazása miatt hat hónapra ítélték el egy zsidó kereskedőt

DANZIG, december 4. Anélkül, hogy a danzigi parlament hivatalosan elfogadta volna a nürnbergi törvényeket, azok máris életbe léptek a szabad állam igazságszolgáltatásában és közeletében. A danzigi bíróság legutóbb felelősségre von egy zsidó kereskedőt, mert fiatal arja leányt alkalmazott vállalatában. A nürnbergi törvények értelmében a bíróság határozati elzárásra ítélte a zsidó kereskedőt. Ez volt az első per a danzigi törvényszéken, amelyet a német faji törvény alapján folytattak le.

Hatvan vármegyében letették a Zsidó Párt jelölőlistáit

Az egész országban nagy lendülettel folyik a választási kampány

Csaj, december 4. Az ország minden részében a legélénkebb tevékenységet fejt ki a Zsidó Párt. A listák letétele a legtöbb vármegyében megtörtént már és a zsidó lakosság egyöntetű rokonszenve kíséri a párt központi és tartományi kiküldöttjeinek propaganda-munkáját.

A fővárosban is letették a zsidó listát Beszarábiában és Bukovinában két vármegyé kivételével, minden választási kerületben megtörtént már a lista letétele.

Az erdélyi vármegyékben is letette listáit a Zsidó Párt. Tegnap Nagyiküllő megyében történt meg a listaletétel aktusa Noel Ferenc központi kiküldött közreműködésével. A listán a következő jelöltek szerepelnek: dr. Surányi József, Spitz Reuben, Deutsch Henrik és Izsak Lajos.

A Zsidó Párt gyulafehérvári tagozata vasárnap délelőtt nagyszabású választási népgyűlést rendez, amelyen a tartományi vezetőség képviselőjében dr. Weisz Jenő vesz részt.

Kolozsváron hétfőn teszi le a jelölőlistát a Zsidó Párt. A jövő hét vasárnapján pedig az Edison mozgóban rendez nagy népgyűlést a kolozsvári tagozat, amelyen a Zsidó Párt jelöltjei fognak felszólalni. Nagyváradon ma teszik le a zsidó listát. Hétfőig bezárólag az ország minden választási körzetében befejeződik a zsidó jelölőlisták letétele. Erdélyben, mind a 23 vármegyében jelöl a Zsidó Párt. Az egész országban, összesen hatvan vármegyében tették le a zsidó listát.

Halálraítélt palesztinai fegyvercsempészt tartóztattak le a constantai kikötőben

Hailán a Har Cion fedélzetére szökött. A halálraítéltnek sikerült elmenekülnie

Constanta, december 4. A palesztinai Har Cion hajó fedélzetén tegnap letartóztatták Feldmann Faruk palesztinai állampolgárságu zsidót, akit a palesztinai angol hatóságok fegyvercsempészség miatt keresnek. Feldmann a hajó kapitánya adta át a kikötő parancsnokának, I. Duca rendőrkészvezetőnek. Feldmann titokban szökött fel Haifán, a Har Cion fedélzetére.

Kihallgatásakor elmondotta, hogy a palesztinai hatóságok fegyvercsempészségért halálra ítélték, mert vallomása szerint, most a felkelőknek és fegyverszállítóknak egyaránt halálos büntetés jár. Feldmann a rendőrség elől sikerült a Har Cionra szöknie és ott az egyik üres tartályban elrejtőzködött. Nyolc órával a hajó elindulása után Janef hajókapitány

ELIDA-ADOMA
WHISTLERT,
az amerikai festőt, felkereste egyszer egy fiatal hölgy, hogy nála festőórákat vegyen. Arra a kérdésre, hogy mit akar festeni, azt válaszolta, hogy mindent amit lát megfesteni szeretné. „Szent Habakuk!” — kiáltott fel Whistler — „ha majd látni fogja, hogy mit festett!”

Kulturált emberek nem azt választják mindjárt, amit látnak, hanem ami kipróbált és jó hírnévnek örvend.

VÁLASSZA ÖN IS.

ELIDA
SAVONS, SHAMPOOS, CREMES

felfedezte. Feldmann a hajókapitány előtt is beismerete tettét. A hajóparancsnok a kikötőben azt is jelentette, hogy husz órával a hajónak Hajfáról való elindulása után két sürgőnyt kapott a kikötői hatóságoktól, melyben felszólítják, kutassa át szorgosan a hajót, mert információik szerint Feldmann Faruk a hajóra lopózott fel. A táviratok is megerősítették, hogy Feldmann Palesztinában halálra ítélték. A távirat azt is elrendeli, hogy Feldmann, a Constantaba való megérkezés után azonnal vissza kell szállítani Haifára. Duca rendőrkészvezető a kihallgatás után ideiglenesen őrizetbe vette Feldmann, aki palesztinai állampolgár és nincs Romániába szóló vízumja. Később a Har Cion fedélzetére szállították Feldmann, hogy a hajóval vigyék vissza Palesztinába. Itt egy kabinban tartották őrizetben. Az elmúlt éjszaka Feldmannnak sikerült elmenekülnie. Egy óvatlan pillanatban feltörte kabinjának ajtaját és anélkül, hogy a hajó fedélzetén szolgálatot teljesítő őrszerevette volna, leugrott a hajóról. A kikötőben sikerült elmenekülnie. Valószínűnek tartják, hogy az első tehervonatra szállt fel, mely a kikötőből a szökés után közvetlenül elindult.

Hatalmas művészi esemény Kolozsváron

Az ország összes lapjai már hetekkel előre jelezték, hogy a világhírű Bodenwieser balettcsoport állítólag ellátogat Romániába. A kolozsvári Magyar Színház igazgatóságának sikerült ezt a balettcsoportot, akiket ma a tánc koronázatlan királyainak hívnak, egyetlen estére leszerződtetni. December 15-én szerdán este a Magyar Színházban fogja a Bodenwieser balettcsoport bemutatni a tánc legmagasabb művészetét, amellyel már évekkel ezelőtt bámulatba ejtették a város közönségét. Az est részletes ismertetésére még visszatérünk. A jegyek árait a színház úgy állapította meg, hogy mindenki-nek alkalmá lehessen végigélni ezt az előadást.

ma... at... nyüst... gyasz... mert... almára... néha... és ol... szthet... ősegíti... szabá... reiner... teni... külföldieknek... teremtett... 1929-bet... szegnek... adták... rült sor... itéletre... erült... glikozmi diplo... a nosztrifiká... tudja, hogy Ma... vetett el tör... csak a jelent... itette, hogy a... nek. 1934-ig a... nem voltak... nevicsek tör... tt volna operál... tten léptettek... ok olyan rendel... sztrifikálásokat... időponttól kezd... bizonyos egye... tisztviselőke... visszatért or... vesítését meg... zertint Manevic... öldi orvos... ök ellentmond... megállapítani... etett-e el ham... könyvebb vizs... ki az orvosok... és fázisairól az... sokban fog be... avál és komoly... ves keresked... zsidó keresked... anak megfélel... kötne... lyi nagyváros... továbbit... siva keres egy... szaspárt, aki az... a menza önálló... ajánlatok leg... va Curatórium... ok be hol a fel... köztött meg tud... ES ÜGYBEN... g a kóser hus... nak elnyerésére... Megbízható mé... sek, adják be f... mlataikat a Str... atti hitközségi... ői felvilágosítás... 5. AZ ELNÖKSÉG... 707X

A nők szavazati joga

A választások izgalmas előkészületei inspirálják az újságot arra, hogy a női választójogról futtassa végig újabb a szuffragette hurokon. Most, amikor minden épkezláb férfi azon töri a fejét, a nagy tusából vajjon ki emelkedik győztesen az ország élére és vajjon a mandátumhoz jutó pártok között ott lesz e az ő pártja is, a nőnemű emberek összetett kézzel igykedve nézhetik, hogy ők nem játszanak szerepet ebben a harcban.

Annál az egyszerű oknál fogva, hogy az általános választásokon a nőnek nincs szavazati joga. Hiába van a nőnek orvosi diplomája, hiába ölti fel az ügyvédi talárt, hiába ül nem egy vállalat jelentős pozíciójában bársonyszékében és hiába van kiejűjában a politikai boszorkánykönyha receptje.

A törvény törvény.
Tanulástan János bérmunkás, vagy Boriszsa Péter földműves nyilváníthatja véleményét arról, hogy kit szeretne képviselőjéül a parlamentben. De Diplomás kisasszonynak ebbe semmi beleszóása nincs. Az ő szavazata nem tartanak igényt.

Eddig aká' melyik szuffragette hálaszavakat rebegett volna a leír so-okért, de talán nézzük meg az érem másik oldalát is. Micsoda felháborodást válthat ki felületes szemlélőből, hogy még a demokratikus Franciaországban sincs a nőnek szavazati joga. Abban az országban, ahol asszony is ül az Akadémia zöldfrakkosai között s ahol legutóbb két asszony is helyet kapott a kormányban. Hol van itt a magyarázat? — kézzeheti joggal bárki. Hogy lehet az, hogy a Colette-ek, a Marie Curie és Irene Curie asszonyok, a Madame Tabouis-k országában nem méltatják szavazati jogra a nőket?

Alaposan fogas kérdésnek tűnik. Pedig ime, milyen egyszerű. Franciaországban nincs a nőnek szavazati joga, de ha a nő érdemesült, akkor eljuthat odáig, ahol a legmerészebb ambíciójú férfit is nimbusz övezi. Miniszteri tárcát biznak rá és az egyetlen falai között hirdetheti a tudomány ígét.

De szavazati jogot nem kap. Felháborító? Semmi esetre sem a franciákra. A francia haladott szellem nem áll utjába annak a nőnek, aki valóban érdemesült arra, hogy élje életét. De nem hajlandó az ország biztos alapán nyugvó demokráciáját a női tömegek szavazati veszélyének kitenni. Mert az valahogy kirostálódik, hogy melyik nő illik az éle? De hogyan rostálják ki néhány millió nő közül azokat, akikre valóban nyugodtan bízhatják feltevéseiket demokráciájukat. Németországban volt szavazati joguk a nőeknek és Hitlerre szavaztak, mert nem az ész, hanem a női ösztön irányította őket. Most a fakanál mellett sítathatják a nagy Führer halálanságát.

Vajjon igazságos eljárás ez? Soha aktuálisabb pillanatban nem került felszínre a kérdés, mint most, amikor a választások előtt „ejtettek” bennünket nőket az úrnák körül. Igaz az, hogy diplomás nő, a komoly dolgozó nő igényt tart a szavazati jogra. De — tegyük a kezünket a szívünkre és valljuk be, hogy kevesen vagyunk ilyenek, hogy egyetlen állam sem vállalkozhatna arra, hogy ki ostálja közülünk azokat, akik a szomszédasszony ügyein, a toronykalapokon, a vámpír körmökön és kendőzött a kokon kívül azzal is foglalkozunk, hogy vannak elnyomók és elnyomottak, hogy az eljövendő nemzedék sorsáról felelősséggel távozunk és hogy a reggeltől estig szakadatlanul folyó brács partik helyett a béke szellemét oltuk bele gyermekeink lelkébe.

Valljuk be, hiszen az őszinteség már a javulás jele, hogy mi nők, tisztelet a kivételnek, még igen-igen mesze vagyunk ettől.

Halász Erzsébet.

Raffy Adám: A léleklátó (Mesmer doktor életregénye). A kitűnő eddéli irónak legújabb könyve. Az előző: „Máglya” (Giordano Bruno) három kiadást ért pár hónap alatt. Ugy a „Léleklátó”, mint a „Máglya” füzve 165 lei, vászonkötésben 198 lei Lepageál Cluj. Kérje a Rózsavölgyi-könyvek teljes jegyzékét.

HA JÁRULÁS VELE EN AZ ERŐSÖK CSAK BIRKENWASSER-T RENDELNEK

Mégis jelöli a nemzeti parasztpárt Titulescut?

Az Adeverul jelentése szerint megtörtént a megegyezés Titulescu csoportja és a nemzeti parasztpárt vezetősége között. Megtiltották a köztisztviselőknek a választási propagandában való közreműködést

Averescu választási kartellról tárgyal a cuzistákkal

BUCURESTI, december 4. (Az Uj Kelet tud.) Az Adeverul azt a szenzációs hírt közli, hogy megegyezés jött létre létre Titulescunak és néhány barátjának a nemzeti parasztpárti listán való jelölése ügyében. Mihalachet tegnap azért hívták a fővárosba és a volt pártelnök, aki feltétlen híve Titulescu jelölésének, ezért félbe is szaktotta kérését. A délután folyamán Maniu, dr. Lupu, Popovici, Madgearu és Mihalache megbeszélést tartottak, majd az este folyamán a pártvezetőség megbízásából Mihalache három órán át tartó tárgyalást folytatott a volt külügyminiszterrel. Maniu, Lupu és Madgearu szombat délelőtt felkérték Mihalachet, aki közölte tárgyalásának eredményét. A párt még hivatalosan nem nyilatkozott a kérdésről, politikai körökben azonban azt hiszik, hogy a megegyezés létrejött olyan értelemben, hogy Mihalache egyik biztos megyében átadja a listavezető helyét Titulescunak. Mihalache másodiknak jelölteti magát Titulescu után.

Eltiltották a köztisztviselőket a politikától

A nemzeti parasztpárt egyébként vasárnap indítja meg választási kampányát. A jövő héten Maniu Brassó megyében korteskedik, mert vasárnap a fővárosban lesz a párt nagygyűlése, amelyen Maniu is felszólal. A pártelnök szombatán még Dobrescuval és Ella Negruzival folytatott megbeszéléseket.

A kormány ma szigorú rendeleteket léptetett életbe a köztisztviselők politika-mentességének biztosítására és a választások rendjének fenntartása ügyében.

A Nemzeti Bank kormányzója összes alant tisztviselővel nyilatkozatot íratott alá, melyben ezek kijelentik, hogy nem tagjai egyetlen politikai pártnak sem. Hasonló intézkedéseket tesznek az összes közhivatalokban. Ugyancsak megkezdték a politika-mentesítési munkát a CFR is, melynek vezérigazgatósága ismételten megtiltotta az összes vasuti alkalmazottaknak, hogy valamelyik párt ügyében propagandát fejtsenek ki. A CFR tisztviselőinek és alkalmazottainak jogukban áll szavazati jogukra élni, minden más azonban tilos számukra. Nem szabad a CFR-műhelyekben, állomásokon, vagy vonatokon választási plakátokat kiragasztani és röpecdülakat osztogatni. A vonatvezetők és műhelyfőnökök felelősek az intézkedések befejtéséért.

A tegnap összeült egyetemenközi értekezlet úgy döntött, hogy a karácsonyi szünetét az ország összes főiskolán december 22-én kezdik és a vasuti kedvezményes jegyeket addig nem szolgáltatják ki. A diákokthonok lakói 22-én estig nem hagyhatják el az egyetemi városokat, a rektorátusok külön engedélye nélkül. Az egyetemi hatóságok minden kihágást az otthonban nyújtott lakás és ösztöndíjak megvonásával büntetnek. Választási propagandáért a diákokat azonnal kizárják.

Választási tilalmak

A belügyminisztérium körrendeletet adott ki, amelyben megtiltja a félkatonai alakulatok felvonulását, egyenruhák viselését, választási jelöléseket és feliratokat köz- és magánépületekre, a tulajdonosok engedélye nélkül való rajzolását és sokszorosítását. A választási propagandát folytató idegen községekben személyeknek a rendőri és csendőri hatóságok felszólítására be kell mutatniok azoknak tagsági igazolványát, akiknek érdekében korteskednek. Akik kihágást követnek el azokat átadják az ügyészségnek.

Averescu tárgyalásai Cuzával

Franasovici belügyminiszter pértéken királyi kihallgatáson volt és jelentést tett az uralkodónak a választások szabadsága érdekében tett rendfenntartó intézkedésekről. Az eddigi jelentések szerint a választási kamrány a legnagyobb rendben folyik.

Feltűntelt kelt az Informația jelentése, mely szerint Istrate Micescu a nemzeti keresztény párt képviselőjében Averescu marsallal választási megegyezés érdekében folytat tárgyalásokat. Az antiszemita ügyvédsvetőség elnöke pénteken kétizben is felkereste a marsallt, de nyilatkozni nem volt hajlandó.

A „Goldmark Filharmóniai Társaság” 37—38 évadjának első hangversenyét f. hó 16-án, csütörtökön tartja meg a Davila Színházban

A kolozsvári zenekedvelő közönség eddig még mindig a legjobb interpretálást kapta ettől a zenekartól és így érthető, hogy most is nagy érdeklődéssel várja szereplésüket.

A zenekari próbák nagy lendülettel és hozzáértéssel folynak Fischer Vilmos karmester vezetésével, akit bemutatni már nem kell a kolozsvári közönségnek. A Goldmark Társaság június koncertje alkalmával, mikor még mint vendégkarmester vezényelt, alkalmunk volt inszinktív és finom meglátású dirigálását meghallgatni.

A zenekar mostani műsora is igen jól van megválasztva. Bár annak részletes ismertetésére még visszatérünk, külön ki kell emelni Max Bruch Kol-nidréjét és Wienlawski Hegedűversenyét.

Max Bruch Kol-nidréje egyike a legkedveltebb hangversenyszámoknak a nemzetközi zenevilágban. A zsidó nép legnagyobb ünnepeinek imáját hangszerelte Max Bruch. Az ember a zsidó lélek minden szenvedését érzi ezekben a hangokban; mintha a nép mártírjai mind feltámadtak volna, hogy hallassák fájdalmas hangjukat és örök gyöttrődésüket. A műsor másik kimagasló számának Wienlawski D-moll hegedűversenyének előadását Főjér Sándortól halljuk, aki a Kol-nidre hegedűszólóját is játsza. Főjér Sándor hegedűművész Hubay tanítvány volt, mely tény egymaga is elég ok arra, hogy a hegedűverseny — a bécsi filharmónikusok állandó műsorszám — megfelelő muzikalitással és formatökéllyel előadva hallhassuk.

A Goldmark Filharmóniai Társaság koncertjét máris nagy érdeklődés előzi meg.

A Zsidó Párt hírei

— A Zsidó Párt női szekciójá által beindított anya- és csecsemővédelmi akció keretében ma, vasárnap délután 4 órakor a prát Stroescu ucca 7/b szám alatti helyiségében dr. Fried Paula orvosnő a csecsemő-gondozásról tart előadást.

— A Zsidó Párt iparos és kiskereskedő szekciójának előadás-sorozata keretében ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a prát Stroescu ucca 7/b szám alatti helyiségében dr. Fendrich Ernő ügyvéd az új forgalmi adótörvényről, míg dr. Fekete György az egyenadók kivétési módjáról és a választásokkal kapcsolatos tudnivalókról tart előadást.

— A Zsidó Párt Calea Decebal és környéke uccabizottságának rendezésében holnap, vasárnap délután fél 6 órakor a Beth Jakob Rudeanu ucca 20 szám alatti helyiségében lesz előadás az aktuális helypolitikai helyzetéről, a Zsidó Pártól és a választással kapcsolatos tudnivalókról beszél.

— Saphir Miklós művészettörténeti tanulmányának nyolcadik előadását f. hó 6-án, hétfőn tartja fél kilenc órakor az unitárius gimnázium fizikatermében (Calea Marechal Foch 12). Tárgy: Rafael (folytatás).

— A Zsidó Párt női és ifjúsági szekciójának tagjai felkértek, hogy holnap, hétfőn este 9 órakor a párhelyiségben fontos választási ügyben teljes körben okvetlen jelenjenek meg.

Convocare

Societatea Sportivă „Haggibbor” Cluj, prin prezenta invită pe membrii săi la adunarea generală ordinară a societății ce va avea loc la

19 Decembrie 1937 orele 10 1/2 a. m. în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 52. (sala școlaei primare a Com. Ev. rit. occ.) cu următoarea ordine de zi:

1. Referatul președintial.
  2. Referatul secretarului general.
  3. Referatul casierului.
  4. Referatul comitetului de cenzori.
  5. Referatul președintelui comisiei de edificare a unei.
  6. Referatul secțiilor sportive.
  7. Decorarea sportivilor.
  8. Acordarea descărcării gestunei.
  9. Alege ea nouul comitet.
- In caz dacă la adunarea generală, membrii nu se vor intruni în numărul cerut de art. 23. din statute societății, adunarea generală se va amâna pe 6 Ianuarie 1938 orele 10 1/2 a. m., când se va considera elibetativă conform art. 23. — din statute societății — indiferent de numărul membrilor prezenți.
- ss. Hermann Ludovic p. președinte

ss. Dr. Karpf Francisc p. sec. general

— Rövid beszámoló a Koldus és királyfi Mark Twain közmert regényének filmváltozatáról. Csupa mosoly és derű jellemzi az egész filmet. Billy és Bobby Mauch 12 éves ikertestvérek alakítják a megszólalásig hasonló Koldus és királyfi szerepét. Mindketten állandóan a színen vannak. Bajos, természetes játékok annyira tetszett nekünk, hogy végén valósággal izgulni kezdtünk kis hőseink sorsa miatt, annak ellenére, hogy a könyvet olvastuk és nagyon jól tudtuk a végét. Örömmel állapítottuk meg, hogy a forgatókönyv írója ezuttal ragaszkodott az eredeti szöveghez. Két óra alatt lepergett a film; meglegedetten és mosolyogva intettünk bucsut a bajos ikerpárnak, kiknek sokáig nem felejtjük el a kedves alakítását és reméljük, hogy a jövőben még találkozni fogunk velük. Meg kell még emlékeznünk Errol Flynn-ről. Tökéletesebb tróit, mint az ikerpár és Errol Flynn, nem láttunk. Mindes dicséretet megérdemel a film.

Primeros Gummi

GOND TALAN ELVEZETET,

mindenki vágyát biztosíthatják kizárólag a csodálatos Brilliant-Extra-Primeros és Luxus-Silken-finest minőségek.

LONDON DEZ Ó elsőrendű uriszabóság

készíti az eredeti angol és francia modell szerinti legegységesebb ruhákat úgy saját, mint hozott anyagból. CLUJ, Sf.rada Regina Maria 44.

W. K. Kalman és Jeno szabócég 15 éven át volt munkavezetője.

A Makk

(Elias Bicke)

A Makkabeusok első Antiochusznak tradíció az egész birodalomba k valamennyi népére von egyetlen nemzetté akarta szí: birodalom népeit. ősi vallásuktól, ezért aka a hellenizmust. A zsidó sok elnyomott nép között

Bickermann másképp Antiochuszt egvesegyedül el és őket is csak Jeruzsálemnek alárendelt jüden más népe, háborúth szokásai szerint, büntető támogatása mellett, a Senkiesem akadályozta a kat gyermekeik körül a szamaritanusokat Mővetésében. Mindegyik vőnének képre vert pénz meknek másik oldalát, diszitette. A tradíció a tradíció állítólag halál megfértek egymás mellett darabon. De tovább is v. bolja a jeruzsálemi szer apanyat a falakól”. Az edényeknek egy készű... gógának ajándékozta... csak egy meghatározott tola vallásuk gyakorlás zonyos területen követel pogány módra áldozzan nek.

Antiochuszt felki világa neki tulajdonított vallás Antiochuszt nem volt hi volt, nem hitt az olimpos zásában a földi dolgok kilszínre vállalta a trad sokat. Hiányzott belőle a amely egyesegyedül vált a lelkismereti kénszert fokozó „gezétát”, amely nem pozitív teljesítménye a vallásgyakorlat terén.

Bickermann szerint a legnagyobb helytelye, hogy máshol behizonyíthatólag tradíció iránt megéző a zűmbös király, egy me Judaea területén üldözött máglyára hurcoltatott er akartak pogány istenek akat tak disznóhúst emi nöhús majdnem az egész mas étel, a disznót a gő hoba használták áldozatu körül nem hellén szók alkinek Antiochuszt hódó ga is csak immel-ámmal tehát a vad düh, amivel dozó, a disznóáldozásban az áldozati husból falé pogány istenek előtti hódóknak, Antiochuszt por

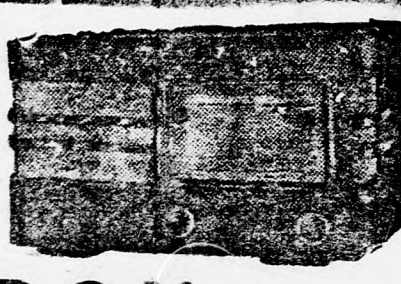
Hosszas tépelődés, a k máinak, templombi arca dok köjgyi helyzetének, nak tanulmányozása ut a klonkluzóhoz jut el, geztának a hellenista deményezői, sőt a kiter szellemnek hódoló, a g saít egyenesen szentnek rálták ki, fizették meg Mert e rendelet nélkül kénszerítő eszközöket a véreik ellen, akik sendül a Tóra szabályaihoz. A h is megvéte III. Antioch szerint — aká'csak az zése szerint Ezra idejébe Jeruzsálem és Judaea t tenek ellene, nemcsak az kel kerülnek összeütközés

Igmá ivóku

Otthon minden páratlanul eredet Az Igmádi keserűvíz fr denült kap

IRON TRIUMPH Modell 1938

Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készü léket adtak el.

Ara 6880 Lei

Minden szaka leiben kapható

IRON TRIUMPH
60 állomásvétel, 3 hullámkör, 18—2000 m. Természethű le adás. Nagy hangerő.

IRON-REX I.
Superok királya
Kényelmes kezelés
Világveté!!

rt hirei

zekciója által beindított
delmi akció keretében
útján 4 órákor a
szám alatti helyiségek
vívósnak a cseccsemé.

és kiskerekedé
ozata keretében ma
11 órákor a párt
alatti helyiségekben
az új forgalmi adó
György az egyenlő
és a választásokkal
tart előadást.

Decebal és kőművek
ésében holnap, va-
rakor a Beth Jakab
alatti helyiségekben
tuális belpolitikai
ról és a választásokról
beszél.

vészettörténeli tan-
adását f. hó 6-án
órákor az unitárius
n (Calea Marechal
(folytatás.)

ifjúsági szekciója
nyolc holnap, hétfőn
egében fontos választás
an okvetlen jelenje-

care
aggóbbor" Cluj, prin
süi szál a adunarea
tájfi ce va avea loc

tele 10 1/2 a. m.
binand No. 52. (sala
Dv. rit. occ.) cu ur-

general.
de cenzori.
ni comisiei de ed-
ortive.

gestiunei.
tet.
sa generală, mem-
numărul cerut de
tăi, adunarea gene-
rălăna-1938 orele
considera elibetativă
statule societății —
embrilor prezentați.

DK. En'pf F'f'ancie
D. sec. general

Koldus és királyi
fegényének filozófi-
és derül jellemzi az
oby Mauch 12 éves
megszólalásig haz-
zerepét. Mindketten
k. Bajos, természet-
ett nekünk, hogy
kezdtünk kis hó-
k ellenére, hogy
gyon jól tudtuk
ottuk meg, hogy
al ragaszkodott az
alatt lepergett a
osolyogva intettünk
ak, kiknek sokáig
és alakítását és re-
nég találokzni fo-
meg emlékeztünk
ebb tróit, mint az
em láttunk. Minden
film.

ZEZETET,
thatják kizárólag
Extra-Prémiuma
t minőségek.

bősága
nyug sajtát, mint

A Makkabeusok harca új megvilágításban

(Elias Bickermann: Der Gott der Makkabäer. A berlini Schocken kiadása)

A Makkabeusok első könyve szerint IV. Antiochusznak tradíció ellenes rendelkezése az egész birodalomra kiterjedt, a birodalom valamennyi népére vonatkozott. Antiochusznak egyetlen nemzetté akarta egybeolvasztani a szíri birodalom népeit. Ezért tiltotta el őket ősi vallásuktól, ezért akarta rájuk erőszakolni a hellenizmust. A zsidók csak egy voltak a sok elnyomott nép között.

Bickermann másképpen tudja. Szerinte Antiochusznak egyenesedül a zsidókat nyomta el és őket is csak Jeruzsálemben és a Jeruzsálemnek alárendelt judaeai területén. Minden más népe, háborúthatalatlanul élethetett ősi szokásai szerint, büntetlenül, sőt Antiochusznak támogatása mellett, áldozhatott isteneinek. Senkinek akadályozta meg például az arabokat gyermekeik körülmetélésében, senkinek a samaritánusokat Mózes törvényeinek követésében. Mindegyik vábs a maga ősi isteneinek képére vert pénzt és ezeknek az érmeinek másik oldalát Antiochusznak ábrázata díszítette. A tradicionális lokális istenség és a tradíciót állítólag halál a itélő király szépen megfértek egymás mellett ugyanazon a pénzdarában. De tovább is van: Antiochusznak kirabolja a jeruzsálemi szentélyt, „lenyuzza az anyanyat a falakból”. Am az elrabolt szent edényeknek egy részét... az antiochiai zsinagógának ajándékozza. Tehát a zsidókat is csak egy meghatározott szűk területen gátolta vallásuk gyakorlásában. Csak egy bizonyos területen követelte meg tőlük, hogy pogány módra áldozzanak, étkezzenek, éljenek.

Antiochusznak lelki világa is ellentétben áll a neki tulajdonított vallási türelmetlenséggel. Antiochusznak nem volt hívő lélek; epikureus volt, nem hitt az olimposzi istenek beavatkozásában a földi dolgokba. Csak látszólag, külsőre vállalta a tradicionális szertartásokat. Hiányzott belőle a meggyőződés heve, amely egyesgyedül válthatna volna ki belőle a lelkiismereti kényszert a végtelenségig felfokozó „gezélt”, amely nemcsak eltilt, hanem pozitív teljesítményeket is megkövetelt a vallásgyakorlat terén.

Bickermann szerint a makkabeusi történet legnagyobb rejtélye, hogy ez a mindenütt máshol bebizonyíthatólag türelmes, a lokális tradíció iránt megértő és vallási téren közömbös király, egy meghatározott területen, Judaea területén üldözött, legyilkoltatott, máglyára hurcoltatott embereket, mert nem akartak pogány isteneknek áldozni, nem akartak disznóhúst enni. Tetejében: a disznóhús majdnem az egész szír területen tilalmas étel, a disznót a görögök is csak hébe-hóba használták áldozatul, az étkezés az oltár körül nem hellén szokás, s az isteneknek, akiknek Antiochusznak hódolatot követelt, jómaga is csak immel-ámmal hódolt. Büthetetlen tehát a vad düh, amivel a disznóhústól huzodó, a disznóáldozásban szentségtörést látó, az áldozati húsból falatozni nem akaró, a pogány istenek előtti hódolástól megfúró zsidóknak, Antiochusznak poroszói nekirugattak.

Hosszas tépelődés, a kor istentiszteleti formáinak, templombi architektúrájának, a zsidók köjogi helyzetének, szellemi áramlatainak tanulmányozása után Bickermann ahhoz a konklúzióhoz jut el, hogy az antiochuszi gezéltének a hellenista zsidók voltak a kezdeményezői, sőt a kitervelői is. Ők, a kor-szellemnek hódoló, a görög filozófia tanításait egyenesen szentnek tartó zsidók kuncyarálták ki, fizették meg a királyi rendelkezést. Mert e rendelkezést nélkül nem tudták volna kényszerítő eszközöket alkalmazni ama testvéreik ellen, akik büntetlenül ragaszkodtak a Tóra szabályaihoz. A hitű zsidókat ugyan- is megvédte III. Antiochusznak rendelete, amely szerint — akárcsak az Artaxerxes rendelkezése szerint Ezra idejében — a Tóra az ur Jeruzsálem és Judaea területén és akik vé- tenek ellene, nemcsak az egyházi törvények- kel kellőnek összelitkezésbe, hanem a politi-

kai főnhatósággal is. Ezek a hellenista zsi- dók — Bickermann nagymerészen Gabríel Rieszse-rei, Abrahám Geigerrel, Ignatz Ein- hornnal, a 19. század negyvenes éveinek re- fo metjeivel vonja egy kalap alá őket; ők is meg akarják reformálni a szombatot, hatá- lyon kívül akaták helyezni az étkezési sza- bályokat, a circumcisiót; szintén a nem- zsidó könyezet ideológiájának, mindenekelett a protestáns eredetű bibliakritikának befolyása alatt állottak — a kor színvonalát akarták emelni a reformoktól, elavult, botor szokása- ikba begubodó testvéreiket. A görög bölcse- letből sarjadt az a nézetük is, hogy az elkü- lönyödés a többi népektől, a partikulárismus a legsúlyosabb átka a zsidóságnak, egyenesen minden bajnak kulfortása. Ez az átkos par- tikularizmus mindenekelett az istentisztelet fo máiban, bizonyos állapotok husának tilalma- zásában, a körülmetélésben, a szombat meg- ünneplésében jut kifejezésre. El velük! És ha a szép szó nem elég a maradiak meggyőzé- sére, erőszakot kell ellenük alkalmazni; így kívánja ezt az állami és nemzeti édek, így a filizófia és a civilizáció.

A király, akinek ezek a hellenisták lojális hívei és bőséges pénzforsái voltak — a fő- pap gazdagon a kinevezéséért, a szentélyben felhalmozott kincsek Antiochusznak rendelkezé- sére állottak — hajlott a szavukra. Artax- erxesznek és III. Antiochusznak a Tórát vé- dő rendeleteit Menelausz kérésére leváltotta IV. Antiochusznak a Tóra követését tiltó rendelete.

Az új kultusz formái is arra vallanak, hogy nem görögök, hanem zsidók voltak a megteremtői. Nem istenszobroknak áldoztak, istent továbbra is — ez ellen nem emelt a görög világnézet kifogást, sőt fejlődést látott benne — képes ábrázolat nélkül tisztelték, s voltaképpen az ősi kanaáni istentiszteleti formákhoz tértek vissza. Kőoltárokkal szim- bolizálták az istenséget és az áldozati ünne- pések a görög kultuszban ismeretlen kicsa- pongásokkal hie'bolulak, jó héberül: Kedésük szereplésével jártak együtt. Mivel a görög felfogás nem tudott a névtelen istennel mit kezdeni, a zsidók Zeus Olympios-nak nevezték el az ősi istent; ez a név az Elohej sa- main-nak felel meg. A szigorú monotheiz- musnak vége szakadt. A je-uzsálemi szentély új urai nem voltak türelmetlenek: Elohej samaim mellett tórdet-fejét hajtottak An- nak, az ősi palesztinai istennőnek és Duza- resznek, ennek a Dyonisosz-szerű istennek is. Ezzel és az étkezési tölvényeknek, a sabbat- nak, a circumcisiónak eltiltásával, véget ve- tettek az átkos partikularizmusnak.

Most már megértjük a nagy sze'pepet, amit az új kultusz a disznóknak juttatott. A refor- merek mindenáron ki akarták irtani a zsi- dók irtózáását a disznó husának élvezéséitől, amint hogy tüzzel-vassal azon dolgoztak, hogy kiirtassanak minden sajátos zsidó szokást, a saktolást épp úgy mint a szombatot, a körül- metélést épp úgy, mint a Tóra hitét, — min- dent, ami az elkülönödést, a ba'bárságnak ezt a főismérvét, szolgálja.

A REMÉNY visszatér... A KIÜTÉS eltűnt!

A gyógyulás számtalan esete — gyakran csodálatos — ismeretes, hála a Cadum-kenőcsnek. Ez a gyógyszer elmulasztja a vizsélést, enyhíti a gyulladást, elszűri a pattanásokat; általában két-három hetes kezelés elegendő, hogy a bajt tökéletesen gyógyítsa. Mire vár még? Egy doboz Cadum kenőcs ol- kévesbe kerül. Jó ha állandóan kéznél tart egy dobozt!

Kérjen csakis valódi Cadum-kenőcsöt!

Keresztény oltár a zsinagógában

Az elsorvadt csehországi hitközségek között helyet foglal a Marienbad melletti Königsward. A helység látványosságai közé tartozik a Metternich hercegek kastélya. Königswardból veszi eredetét a zsidó br. Königswarder család is. Az itteni zsidó hitközség a középkorban mind lélekszám- ban, mind szellemi jelentőségben Prága után a legnagyobb volt. A 19. században Königsward elvesztette jelentőségét és a hitközség tagjai tulnyomórészt a nagy zsi- dó centrumokba, Bécsbe és Prágába költöztek. A XX. század elején már csak négy zsidó család élt Königswardban.

A helység legnagyobb látványossága a hatszázéves ódon zsinagóga. Az egykori gettó közepén áll. Ősi multjának régmúlt ifjúsága a homályba vész, mert a cseh zsidó hitközségek által vezetett „Pinks- könyvek”, az események annaleszerű kró- nikái, ezekből az időkbeli Königswardban hiányzanak. 1618-ban renoválták a tem- plomot először, másodsor pedig „legutóbb” 1848-ban. A templom egy csomó figyelem- reméltó relikviát őriz. Oltára első pillan- tásra is idegenszerű.

A rabbi, aki kalauzolt, elmondta, hogy az oltár keresztény templomból való és je- zsuiták ajándékozták a hitközségnek a 30 éves háború elején, köszönetképpen, mert a hitközség tagjai elősegítették a husziták elől való menekülésüket a szomszédos Ba- jorországba. Főnt az oltáron aránylag nagy üres hely van, amelyet korona koszoruz. Amikor az oltár még katolikus tem- plomban állt, Mária képe foglalta el az

Sohasem késő még egy kellemes meglepetést okozni.

Mindenki örül a Hudnut köl-
niviznek. Gyengéd, finom illata
és a stílusos ajándék-etui a válasz-
tékos modern izlés bizonyítéka, —
mindig és mindenkor örömet szerez.

HUDNUT
KÖLNIVIZ
a következő illatokban:

MEY
LE DÉBUT VERT
LE DÉBUT NOIR
RICHESSÉ

Erőszakosságuk fegyveres ellenállást vál- tott ki a Makkabeusokból. Polgárháború kez- dődött, harc indult az orthodoxok és a refor- merek igazából: a monotheisták és a polyhe- isták között. A polyheisták a szeleukidák ha- talma'la támaszkodtak. Ezért történt, hogy a makkabeusi harc nemzeti háborúként mar- radt fenn az emlékezetben, a szeleukidák el- len folytatott küzdelemként.

Bickermann világtörténeli fontosságot tulajdonít ennek a ha'cnak, mert a monothe- izmus sorsa függött tőle. A Makkabeusok győzelme vagy bukásán mulott, hogy fen- marad-e a zsidó Egyistenhit, vagy a pogány- ság mocsarába hull. Hogyha pedig nincsen zsidó monotheizmus, nem alakulhatott volna ki a kereszténység és a mohadánizmus sem és ezzel az egész emberiség so'ka másképpen fordul.

(g. s.)

ürességet. A képet később eltávolították a tizparancsolatot tették helyére, amely az idők folyamán lekopott. A nér témid (örök lámpa) hasonlóképpen jezuita ajándék, keresztény eredetűre vall a kidom borodó ércsziv. („Jézus szíve.” A temp- lom igen gazdag tórafüggönyökben, amely- nyek közül a legértékesebb a keleti falat díszíti. Ezt a függönyt mintegy kétszáz év- vel ezelőtt a köngswarti család ajándé- kozta. Huszonöt asszony és leány dolgo- zott előállításán hosszú hónapok során. A bécsi Rotschild néhány évvel ezelőtt egy- millió csehkoronát ígért a hitközségnek érte, ez azonban nem fogadta el az aján- latot. Amikor ez nyilvánosságra jutott, a tórafüggöny, mint értékes műemlék, álla- mi védelem alá került.

A templomban még egy csodaszép gyertyatartót is láthatunk, amelyen dom- bormú formájában emberi alak rajzolódik ki. IV. Vencel cseh király ajándékozta a gyertyatartót a hitközségnek a tizennat- dik században. A lovagi figura magát Ven- cel't ábrázolja. Minthogy azonban a zsidó vallástörvények nem engednek emberi ké- pet a templomban, a figura kezét és orrát deformálták s így nem ütközött az előír- sokba. A zsinagóga mennyezetén, amelyet 1848-ban festettek, a többi között a Met- ternich fejedelmek címere is megtalálható. Az állítólagos ezeréves temető is igen ér- dekes látvány. Szakértő feladata lenne az elmosódott sírfeliratokról összegyűjteni a cseh zsidóság történetének egyik legbecse- sebb fejezetét.

Hadd szóljanak a kövek, ha már az em- berek elhallgattak.

Max Wollsteiner (Karisbad)

Igmándi ivókurák!

Otthon minden évszakban páratlanul eredményesek.

Az Igmándi keserűviz friss töltsében min- denütt kapható.

TESTA

A legbiztosabb hülés ellen.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Az udvarhelyi Wizo tisztújító közgyűlése

November 11-én tartotta meg az udvarhelyi Wizo-csoport rendezési közgyűlését, mely egyben a csoport ezévi éves beszámolója is volt. A vezetőség beszámolója az elmúlt évi munkáról, majd rendkívül súlyos családi és egyéb körülményekre való hivatkozással a régi vezetőség, Szöllősi Dezsőnével az élen lemondott. Ugy az elnök, mint Feuerstein Irén titkárnő biztosították a közgyűlést arról, hogy lemondásuk ellenére továbbra is az eddigi lelkesedéssel fogják szolgálni a Wizo ügyét. A közgyűlés ezek után titkószavazás után a következő vezetőséget választotta meg:

Elnök: Löbl Mendelné. Alnelök: Salamon Ferencné. Társelekt: Sámson Lajosné. Titkár: Jakobovics Jenőné. Jegyző: Lichtenstein Mendelné. Pénztárnok: Deutsch Kálmáné. Előadó: Iszakovits Bernátné.

A gyűlés elhatározta, hogy 18-án újra összejövetelt tart, amikor is az új vezetőség elfoglalja helyét és előadja munkaprogramját. A gyűlés elhatározta, hogy a csoport minden hó első csütörtökjén összejövetelt tart. Tea- illetve kávészünetek megrendezését is elhatározta a közgyűlés, melyektől nagyobb anyagi siker remélnek. A titkárnő leírta, hogy a csoport a délutánok minden alkalommal két Wizo asszony adja saját költségére és így a befolyó teljes jövedelem a Wizoé. Ezenkívül kéthetenként felolvasások megtartását határozták el. Egy ilyen kulturális délután már tartottak is, amelynek programja a spanyol zsidók történetének ismertetése volt.

Feuerstein Irén, a lemondott titkárnő, Löbl Mendelné az új elnök és Jakobovics Jenőné titkárnő beszédeit az alábbiakban közöljük:

FEUERSTEIN IREN:

— Az ember életének az ad értelmet és tartalmat, hogy bizonyos célért küzdjön, — és hogy azt el is érje. Ilyen állandó célkitűzésekből áll egész életünk, mert ha egy cél el is érje. Ilyen állandó célkitűzésekből áll egész életünk, mert ha egy cél el is érje. Ilyen állandó célkitűzésekből áll egész életünk, mert ha egy cél el is érje.

Mikor lányok voltunk, férjhez akartunk menni, gyermekeket akarunk felnevelni, boldogságban akarjuk látni őket, stb. stb. Ezek természetes, de teljesen egyéni célok. Minden embernek vannak ezen kívül népi és társadalmi kötelezettségei és célkitűzései is.

Ezt a kötelezettséget mi zsidó asszonyok erősebben kell éreznünk, mint mások. A mi célunk: a Zsidóország! Anyagi erőnk

kel, minden szellemi felkészültségünkkel és lelki energiáinkkal, ennek a célnak a szolgálataiba kell, hogy álljunk mi, zsidó asszonyok egytől-egyig.

Ha átérzik mindannyian, hogy milyen szent célunk nekünk Palesztina felépítése és ha elhatározzák, most az új munkaév kezdetén, hogy mit akarnak elérni ebben az évben, egyenként milyen kulturális munkát akarnak vállalni, milyen anyagi teljesítményt akarnak felmutatni és komolyan akarják ennek a keresztülvitelét, úgy az év végén felémelő boldog érzés töltene el mindnyájukat: a tudat, hogy elérték a kitűzött célt, a mi munkánkat előbbre vitték.

1930-ban alakult meg az udvarhelyi Wizo. Örömmel vállaltam el akkor csoportunk titkári teendőinek elvégzését. Ezt a tisztséget tehát 7 éven keresztül töltöttem be. Annál szomorúbb részemre ez a pillanat, mikor most be kell jelentenem, hogy a jövőben nem tudom ezt a munkakört vállalni.

Amikor dr. Róth Dezsőné, a Wizo országos elnöknője a Nagyváradon megtartott 7-ik konferenciát megnyitotta, elmondotta, hogy a 7-es szám a zsidó nép életében mindenkor forduló pontot jelentett.

Ugy látszik ez a szám, az én életemben is kritikus időpont.

De nem hagyom ott a posztomat, csak más beosztásban szolgálok tovább az épülő országot.

Áldás legyen a munkánkon!

LOBL MENDELNE elnök.

Nehéz időben jutott nekem az a feladat, hogy az itteni Wizo ügyeit vezessem. Nehéz idők járnak felettünk itt szűkebb hazánkban, nehéz idők Palesztinában is és reánk zsidó asszonyokra vár a feladat, hogy mégis bizalommal, kitartással és szeretettel vigyük előre népünk megújítását és jobb, szebb élet keresésével a zsidó ügyet.

Azok, akiktől itt a vezető szerepet átvettem, nagy lelkesedéssel, ügyeskedéssel dolgoztak és ígérem én is, hogy minden lelkesedéssel, Cion iránti szeretettel igyekszem az előlegezett bizalmat utólag is kiérdemelni.

Indítványozom, hogy mindnyájuk által nagyrabecsült volt elnökünknek, Szöllősi Dezsőnének jegyzőkönyvi köszönetet szavazzunk agilis, például szolgáló ügyeskedéséért, fáradhatatlan munkásságáért. Kérjük őt, hogy az általa megindokolt visszavonulást ne tekintse véglegesnek és adott

A Masz Hahisztadrut az erdélyi cionizmus próbaköve

Az akció sikere biztosítja a

ZSIDÓ NEMZETI SZÖVETSÉG szervezeti, kulturális és szociális hivatásának betöltését és lehetővé teszi az erdélyi zsidó ifjuság átrétegzésének megoldását.

A döntő fordulat előestéjén a 12-ik órában a ZSIDÓ NEMZETI SZÖVETSÉG Erdélyi zsidóságához fordul és kezébe teszi le az erdélyi cionizmus sorsát. A Zs. N. Sz.-t a

Masz Hahisztadrut

tehetségi képessé történelmi feladatainak betöltésére.

Az estélyi ruha

elegáns, pompás kivitelezésű kihangsúlyozza viselőjének előkelő egyéniségét.

A nagy páns divatházak — a jelenlegi szezonra — a következő fenséges anyagokat ajánlják:

Lámé, tüll, bársony, csipke, ciré - mousseline, valamint a választékú fantasztikus anyagok.

A legkényesebb izlés is elragadtatással szemléli ezeket a gyönyörű szövésmintákat

a Gallia-nál

GALLIA * GALLIA

CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 2. (Renner palota)

Gallia

FŐKÜZLETEK AZ ORSZÁG MINDEN JELENTŐSEBB VÁROSÁBAN

helyzetben és esetben újból élére álljon az általa annyira szeretett Wizonak.

Jegyzőkönyvi köszönet illeti Guttman Samuné társelnöknek és dr. Hirsch Lajosné elnöknek, a 7 éven át fáradhatatlan ügyeskedéssel dolgozott Feuerstein Irénkét, Deutsch Vilma, Guttman Icát, Hirsch Bubát, akik éveken át komolyan, ügyeskedéssel végezték el a rájuk eső Wizo-umnkát.

Kérjük külön-külön és összesen valamennyiüket, hogy az új munkaévben is segítségünkre legyenek.

Indítványozom, hogy elhalálozott kedves tagunk, Ritter Lipótné emlékének felállással adózzunk. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Igérjük meg kedves hölgyeim, hogy ennek a szép elgondolású célnak, amely zsidó asszonyok munkáját tüzte ki zsidó célokért, eleget igyekszünk tenni. Igerjük és tartuk is be, hogy a havonta egyszer tartandó gyűlésekre szívesen és pontosan eljövünk, minden indítványt készséggel meg hallgatunk és megvitátunk és meg is valósítunk.

Igen fontosnak tartom, hogy a teljesen magáratallt ifjuság felkarolásához nyújtunk módot és alkalmat és vegyünk részt mi is céljaink megvalósítását rendezvényeinken, mint a multban is, ezentul is, tegyük könnyebbé céljaink megvalósítását, hisz éppen elég korán vesznek részt a Erecért való gondjainkban és aggodalmainkban.

Isten áldását kérem mindannyiunk munkájára.

JAKOBOVITS JENŐNÉ:

Az új vezetőség nagy ambícióval fog hozzá a munkához és nagy súlyt helyez arra, hogy minél szebb eredményt tudjon úgy anyagilag, mint erkölcsileg felmutatni. Ezt az eredményt azonban — bármily odaadással és kitartással is dolgozzunk — csakis úgy tudjuk elérni, ha ebben a munkánkban találkozunk az Önök támogatásával és áldozatkészségével. Senkivel sem kívánunk olyan áldozatot, amely meghaladná erejét, de minimális áldozatot kell hoznunk, ez kötelességünk önmagunkkal és népünkkel szemben. Támogatásukat kérjük a munkában. Tegyenek félre minden más szempontot és a cél legyen csupán a szemük előtt, mert csakis bizalommal és közös erővel lehet eredményt elérni, amit Önök tőlünk elvárnak és amelynek érdekében a magunk részéről minden lehetőséget fogunk követni.

Minden 10. beteg REUMÁS,

pedig a reuma gyógyítható! Pöstyéni iszapfürdőt otthon is vehet. A pöstyéni természetes iszap „Pi-Qua” kocka a legjobban ajánlható. Kérdezze meg orvosát. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

Könyvis

Shalom Asch: A nagy zsidó néplelket, az a területet falvainak, városainak, a moruságos zsidó életét, a zsidó szellemét, a zsidó kultúrát, a régi SzentPéter gazdag beérkezett és mégis szegény alázatossággal teljes életet, hiszen ő is ott, a zsidó környezetben testi és szellemi életével, azokkal a figurákkal, amelyekkel a zsidó kultúra megismertünk. De hogy ugyanaz a zsidó hitleri uralom közepett két ugyanolyan mestert, két ugyanolyan mesteri vitással és mélységes eszesetelni; ez már több, itt Schalom Asch, az a zsidó meg igazi nagyságában.

1922. A forradalom után a metországból egymás után menekültek, az oroszok, a Fudhevitsh, az oroszok, a Bodenheimer a patrici kár. Fudhevitsh életét, a család, Ukrajna véres. Egy ember, akinek a néma mária pedig zuhan, sőt nyitják felülül ezt az a háborút veszített népnek, az ember tartja kezében a vásrolta szőröstől-bőröst, a talmat: övé az ipar, a sajtó és spekuláció kegyetlen, már minden az övé, a gazdag, spekulál a saját vitsch és társai a gyűlölet, azt cselekszik kicsiben, nos, nagyban és Németországba törve vergődik. A német gediáját az infláció évek óta meg. Mint romantikus regényen végig Hans, a fia ifjú és az előkelő szerelme. A lányt szülői fiu miatt és Hans, a szülei arcába: „Ha zsidó nem neveltek annak — semmi.” — A fiatalok a zsidó ösztönöknek, de mielőtt egy akkor alakult titkár, zsidó tagja — meghalt zsidóval él együtt, meg

Akarja hallani meg nem hallani egy

vagy egy

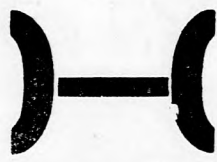
Hol szavaznak a kolozsvári választók?

Kolozsváron az új szavazási rend szerint a szavazók a következő szavazóhelyiségekben szavaznak:

- Akiknek családi neve A vagy B betűvel kezdődik, a Calea Regele Carol (Dorobantilor) uccai elemi iskolában;
- C, D, E betűsök a városházán;
- F, G, H betűsök a Piata Unirii 23. szám alatt, Iparos Egyetben;
- I, J, K betűsök az Avram Iancu uccai állami iskolában;
- M, N betűsök a Romei uccai tanítóképzőben;

O, P, U, X, Y, Z, Zs, Q betűsök a Calea Regela Ferdinand uccai 11. számú állami iskolában;

- R, S, Sch betűsök a Gheorghe Baritiu állami gimnáziumban;
- Sz, T, V, W betűvel kezdődő nevek a vármegyházán szavaznak. Akiknek neve S betűvel kezdődik, csak a Gheorghe Baritiu gimnáziumban szavazhatnak.
- A választással kapcsolatos ügyekben a Zsidó Párt irodája (Str. Stroescu 9.) készséggel nyújt felvilágosítást és támogatást.
- A Zsidó Párt jele:

KÖZGAZDASÁG

Az utóbbi két évben ötmilliárd lejjel szaporodott a bankjegy-állomány

A Banca Nationala most tette közzé legutóbbi heti jelentését, amely a román nemzeti bank november 13-iki mérlegét ismerteti. Eszerint a forgalomban lévő bankjegymennyiség 28 milliárd 172 millió lejre emelkedett, ami a megelőző heti állapothoz viszonyítva 150 millió lejes szaporulatnak felel meg. Az idei év folyamán kerekken két és félmilliárd lejjel növekedett a forgalomban lévő bankjegymennyiség. Mivel a tavalyi szaporulat is ugyanezen összegre rug, az utóbbi két év alatt ötmilliárd lej értékű új bankjegyet hozott a Banca Nationala forgalomba. Ha az utóbbi két évben kibocsájtott váltó-

pénzt is tekintetbe vesszük, akkor arra az eredményre jutunk, hogy a román fizetési eszközök 1936 januárjától mindmáig kerekken hatmilliárd lejjel szaporodtak. Amint írtuk, a november 13-iki bankjegy készlet a megelőző hetihez viszonyítva 150 millió lejes szaporulatot mutat. Ugyanezért viszont a Banca Nationala kereskedelmi váltótárlója 6238 millió lejről 6172 millió lejre esett vissza, ami azt jelenti, hogy a bankjegykészlet növelése egyáltalában nem piac, tehát a gazdasági élet kielégítése érdekében történt.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

Örkös jellegű. Az adóhivatalok az örökösödési rendszert túlmagasra értékelik és ezért vetik ki az örökösödési illetéket. A hiteltörvény ellen a kirovási jegyzőkönyv kézbesítésétől számított 20 napon belül kell felelkezni az I. fokú felelkezési bizottsághoz. A felelkezéshez csatolni kell a bizonyító okiratokat is. Amennyiben az örökösök értékét becsülés útján állapították meg és ez magasabb, mint az ingatlan bértéke, (valorea locativa) be kell terjeszteni a felelkezési bizottsághoz az adókirovási jegyzőkönyv másolatát. Amennyiben az ingatlan adósság terheléssel az érte vonatkozó bizonyítékokat szintén be kell terjeszteni. Temetés: költségek címén maximum 50.000 lej, valamint a gyógyszer költségei levonásba kerülnek az örökösök összegéből. Amennyiben az örökösök az illeték kirovási ellen felelkezést adnak be, az illeték a bányatörvény 56. szakasza szerint csak a kirovási jegyzőkönyv kézbesítésétől számított 7 hónap után válik esedékessé. Ez idő alatt tehát az adóhivatalok nem követelhetik az örökösödési illetéket. Ha azonban a kirovási ellen az illeték örökösök nem felelkeznek, a kirovási jegyzőkönyv kiképzésétől számított egy hónapon belül jövedelmező és behajtható. Ez esetben is kért lehet azonban a pénzügyminisztertől engedélyt az illeték havi, vagy negyedévi törlesztésére. Hogyha az örökösök a kirovási jegyzőkönyv kiképzésétől számított 45 napon belül az illetéket kifizetik, 7 százalékos engedményt élveznek.

„Mérnök“. A clujai zsidó kulturális ház korábbi tervpályázatát hirdették a kulturális épületeknek terveire. A pályázat első díját Blum Aladár Clujról elszármazott, jelenleg brasovi építész-mérnök nyerte el.

„Ügyvéd“. Egy clujai gyári lerakatnál repülőbélyegellenőri büntető jegyzőkönyvet vett fel azon a címen, hogy a lerakatnak nincsenek lebélyezett üzleti könyvei. A napokban tartott törvényeségi tárgyaláson a központi bányabizottság 1935. április 8-1. döntésére való hivatkozással a jegyzőkönyvet megsemmisítették azzal az indoklással, hogy a lerakatok könyvvezetése a vállalatok központjában történhetik és ha az eset fennáll, a lerakat nem köteles külön üzleti könyvet vezetni.

Üzleti hírek

A kereskedelmi törvény 32. paragrafusa alapján Erdély területén azok a rendes könyvvezetési bíró hitelező cégek, amelyek szabályszerűen be vannak jegyezve, könyvkönyvet alapján a hitelező cég székhelyén perelhetnek, abban az esetben is, ha adósság más perbírósg területén lakik. A marosvásárhelyi tábla ezzel kapcsolatban egy konkrét eset kapcsán ítéletileg kimondotta, hogy a volt magyar kereskedelmi törvény ez intézkedése csak az e törvény hatálya alá eső

területen lakó adóssokkal szemben alkalmazható. Így tehát egy Erdély területén lakó hitelező nem perelheti cége székhelyén okirályságban lakó adóssát.

Az új betegsegélyző törvény értelmében a kételes tanoncotthoni illeték a kereskedelmi vállalatok alkalmazottaira is kötelező, noha az új törvény csak 1937. április 2-án jelent meg, a kolozsvári munkásbiztosító ellenőri jegyzőkönyveket vette kifelé olyan esetekben is, amikor ezt az illetéket a törvény életbe lépése előtt időre követelik, arra hivatkozva, hogy az új törvénynek ezen intézkedése magyarázó jellegű.

Az Industria Cármei brailai üzeme számára korábban engedélyt kapott egy 106 HP 1700 Kw turbogenerátor beállítására. A vállalat most engedélyt kért arra, hogy egy 3200 Kw erejű turbogenerátort szerelhesse fel ugyanazon célra a brailai üzemben.

Uj fuvott üvegyár van alakulóban Ulmeni községben Salaj megyében. A gyár betéti társaság formájában fog működni, melynek tagjai Teviovics Ferenc, Klein és társai.

Pfeffermann Ignác beszercei fatermelő Besztercén két gatteres fűrészt állít fel.

A központi bányabizottság legújabb döntésében kimondja, hogy közkereseti társaságban történt minden személyi változás új társaság alapítását jelenti. Tehát mindannyiszor, amikor egy társtulajdonos a vállalatból kiválik, vagy új tag lép be le kell fizetni. További döntésében kimondja a bizottság, hogy az emblema megváltoztatása társaságoknál nem jelent új céget.

Kolozsváron gyermekokcsiggyártó üzemet rendeznek be. A vállalkozásban részt vesznek Löbl Imre, a Hercules babgyártó tulajdonosa és Klein Ignác. Az üzem a szükséges félgyművek egy részét a helyi ügyészségi fogház műhelyeiben fogja elkészíttetni.

Az egészségügyi minisztérium elrendelte, hogy a fakereskedők a város belterületén lévő raktáraikban négy vagon fánál nagyobb készletet nem tarthatnak. Amennyiben készletük ezt a mennyiséget jelenleg meghaladja, a többletet kötelesek a város belterületén kívül elhelyezni.

10 kilós csomag — micsoda megváltás attól megszabadulni! És mégis kővér emberek egész életükön át zsír alakjában magukkal hordják ezt a súlyt és még többet is! Szabadulást és megváltást hoz, ha **Dr. Ernst RICHTER-féle** növényi teát iszik reggelire. Igyon természetes növényekből készült teát. Az biztosítja karcus alakját. Egy csomag ára Lei 100.— Extraerős Lei 120.—

A kolozsvári Regina Maria leánygimnázium korai tavasszal kezd meg új iskola épületének építési munkálatait Str. Octavian Goga 1/A szám a telken. Az új épület alagsor, földszint és két emeletből fog állni és az építési tervek a városi tanács már approbálta is.

Az igazságügyminisztérium statisztikai hivatala kimutatást készített a kiadatlan lakásokról. Eszerint az elmúlt év végén az ország 23 törvényhatósági joggal felruházott városában kiadatlan maradt 5653 ház illetve lakás és 2190 üzlet és irodahelyiség. Ugyanezekben a városokban 1934 év végén kiadatlan maradt 6302 ház illetve lakás és 982 üzlet és irodahelyiség.

Vlad & C. kolozsvári hentesárugyár, mint korábban közöltük, huskonzerv expozícióval kísérletezik az U. S. A. államokba. Az amerikai export elősegítése végett a clujai városi tanács jelentékenyen redukálta a Vlad & Co. cég részére az ezen expozícióhoz felhasználandó sejtés és csikó vágóhídi illetéket.

A közjegyzők országos egyesülete, melynek elnöke dr. Ioan Cosma clujai közjegyző, tervezet dolgozott ki tagjai számára haláleseti segélyintézmény felállítására. A tervezet szerint 30 napon belül minden közjegyző 1000 lejt fizet be a szövetséghez és ugyanilyen összeggel járul hozzá minden tag elhunyt-

HÜSÉG NEM LÉTEZIK?

En az ellenkezőjéről vagyok meggyőződve. Évekig, évtizedekig kitarthatunk egy ember, egy tárgy, egy idea mellett. Hát elégséges a kötelesség ahhoz, hogy az ember mindig hű maradjon? Korántsem! Meggyőződés kell a hűséghez és meggyőződésből vagyok én is hű az

ALGOCRATINE

gyógyszerhez már évtizedek óta. Egy lépést tesznek Algocratine nélkül, mert tudom, hogy akármilyen fájdalom lep is meg útközben, Algocratine megszabadít tőle. Ischias és csúsz, kösvény és neuralgiák okozta fájdalmat, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, hüléses bajokat Algocratine azonnal megszüntet. Algocratine praeventív szer és gyógyszer, megelőzi a betegséget és gyógyít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

kor. A befolyt összeg 80%-át segélyképp kifizetik, míg 20%-át tartalékolják.

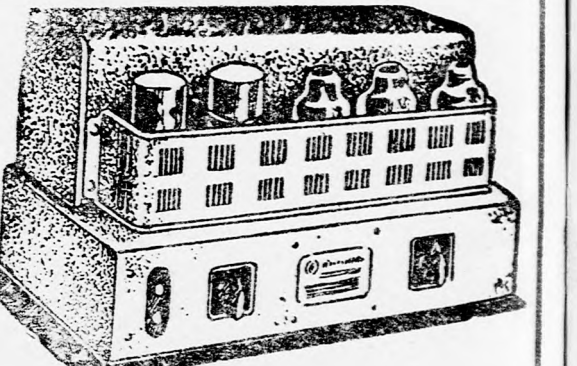
Closani S. A. faipari vállalat Kolozsvár székhelyét, amint azt már korábban elhatározták közlekedő Buceurestbe helyezte át. A vállalat egésze alatt, de önálló részvénytársasági keretben a Closani tannagyárat alapít, melynek székhelye átmenetileg Clujon lesz.

S. A. Siltex burestii cégnél lopás történt 181, 389 lei összegben, melyből a biztosító társaság 70,000 lejt térített meg. A fennmaradó 111,389 lejt az adókirovésnál az adófelbebeszési bizottság nem ismerte el veszteségnek és az adóalaphoz hozzáította azzal az indoklással, hogy a biztosító ezen kárdeferenciát nem likvidálta, tehát nem is áll fenn a kár. Recurs folytán a fővárosi tábla IV. sect. Dec. Fiscal 37/937 döntésében kimondta, hogy a biztosító társaság megállapítása nem képezhet az adókirovésben alapot, továbbá a biztosító hányadát térítik meg és így a teljes igazolt kár leírható a nyereségből.

A Nitrogen S. A. Dicosantmanin gyárat 200.000 lei összeg'e büntették meg a román elem alkalmazására vonatkozó törvény alapján. A vállalat a büntetést kifizette és azt költség számlára könyvelte. A fiscus az adókirovésnél ezen összeget az adóalaphoz hozzáította azzal az indoklással, hogy a kifizetés nem tekinthető a vállalat érdekében történt kiadásnak. Továbbá nem tekinthető sem illetéknek, adónak, vagy hasznos hozó költségbefektetésnek. Fellebbezés folyamán a targumeresi tábla Dec. Fisc. 71/937 számú döntésében a fiscus álláspontjának adott helyet.

FIVRE RADIO LAMPARA

Hangerősítő készülékek — hangszórók

„GELOS“

12, 25, 35 Watt „OSIAS ZINGHER“

Bucuresti, Str. NEGRU VODA 14. Érdeklődőknek ingyen katalógus.

FIVRE RADIO LAMPARA

Huszonn a jap

Matsui japán

Sanghaj, december 4. jelentése szerint Nanking offenzíva 24 órán belül erős tömeges csapatossággal a Csang-Kiangra áttörése érdekében. A 300.000 kínai sorakoztávon Csing-Kiang és a pánoknak számos magamielőtt eljutnának Nanking csapatösszevonások veszi az offenzíva.

Egyidejűleg Takung-miután száz órán át egyidejű légi, szárafőléseinek, a kínai csapatok irítotték Kiangyn erőfő felé vannak visszavonulni vonal felé, amit Csing-zott készítenek. Ez utóméteryre keletre van tő körzetében, miután a japánok előnyomulási irányába, amely 60 kilométer Nankingtól. Egy másik déire van.

Incidens a bejáratánál

Sanghajból jelentik, francia koncesszió bejárati órákor incidens történt. Autó jelent meg, hogy Nvel a japán menet nem franciák azon kikötésén szállítást ellátó autókati kei kísérjék és hogy a mértékben legyenek felőlök nem engedték hatolását. Az incidensjáén tiszták és a franciák noka. Rendzavarás neosendben folyt le.

Egyidejű jelentés szerint egy megbízottja ma a ayujtott át a nemzetközlet angol rendőrsége me

Az aradi községi

A hitközségi éppugy

Arad, december 4. Fgy lentőségű döntést hozot szék, amely elismerte a adta jogát arra, hogy btagokon a rájuk kivetett Egy Sapira nevű aragyobb összegű hitközségi hagyásával el akart költ

Kedden

nema

Ujra

London, december 4. avatkozási bizottság kee a barcelónai és salamanlaszával foglalkozzék.

Egyidejűleg jelentik Havas iroda értesülése ságiak Albacetebe 1000 várnak. Ezek az önkénak és hajójuk már elha kat.

Salamancából jelentik közleménye szerint tegn tént a különböző fronto Ezzel a jelentéssel sz azt jelentik, hogy a ne izben is heves bombatár a főváros ellen és anna épületeiben óriási károktin tudósítja szerint m mire való épület, amelye ne rongáltak volna és e nak tetőnélküli lakásokb Párizsi jelentés arról

Sok tizezer meglegedett vevő bizonyítja, hogy **„ZEPHIR“** kályha az összes kályhák közt **a legjobb** 10 kilogram fával fűt 24 órán egy normál szobát Gyártja: **Szántó D. es Fia, Oradea** „Elite“ tüzhely kályhagyára. Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket. Képviselet: „BAZEL“ vaskereskedés Piata Miha! Viteazu! No. 13

Huszonnégy órán belül megindul a japánok döntő offenzívája Nanking ellen

Matsui japán tábornok szabad behatolást követel a nemzetközi koncesszió területére

Sanghaj, december 4. (Rador). A Reuter jelentése szerint Nanking elleni nagy japán offenzíva 24 órán belül megindul. A japán erők tömeges csapatösszevonásokat eszközölnek a Csang-Kiangra támaszkodó fővonal áttörése érdekében. A japán vezérkar szerint 300.000 kínai sorakozik fel 25 kilométeres távon Csing-Kiang és Kuyung között. A japánoknak számos magaslatot kell bevenniük, mielőtt eljutnának Nankingig. Mielőtt a csapatösszevonások véget értek, kezdetét veszi az offenzíva.

Egyidejűleg Takung-Paoból jelentik, hogy miután száz órán át ellenálltak a japánok egyidejű légi, szárazföldi és tengeri támadásainak a kínai csapatok csütörtök este kiűrtették Kiangyn erődjét. A kínaiak nyugat felé vannak visszavonulóban egy újabb védvonal felé, amit Csing-King és Kuyung között készítenek. Ez utóbbi helység 45 kilométernyire keletre van Nankingtól. A Tajhü-tó körzetében, miután elfoglalták Lijangot, a japánok előnyomultak nyugat felé Lichu irányába, amely 60 kilométernyire délre van Nankingtól. Egy másik hadosztály Kangkitól délre van.

Incidens a francia koncesszió bejártánál

Sanghajból jelentik, hogy a nemzetközi francia koncesszió bejártánál ma reggel 10 órakor incidens történt. Négy japán teherautó jelent meg, hogy Nantaoba menjen. Mivel a japán menet nem engedelmességet a franciák azon kikötésének, hogy élelmiszer-szállítását ellátó autókat a koncesszió ügynökei kísérjék és hogy a japánok minél kisebb mértékben legyenek felfegyverezve, a franciák nem engedték meg a gépkocsik behatolását. Az incidens azonnali tisztázásért a japán tiszték és a francia rendőrség parancsnoka. Rendzavarás nem történt, minden osztonban folyt le.

Egyidejű jelentés szerint Matsui tábornok egy megbízottja ma délelőtt emlékiratot nyújtott át a nemzetközi engedményes terület angol rendőrsége megbízottjának, amelyben engedélyt kér arra, hogy a japán csapatok a koncesszió bármelyik pontján behatolhassanak. Az emlékirat szerint, ha a koncesszió rendőrsége nem bizonyul képesnek „ténylegesen leküzdeni a japánellenes érzelmeiket”, a japán hadsereg fenntartja magának a jogot, hogy maga fogjon ehhez és lássa el a rendőri funkciókat, beleértve azon jogot is, hogy személyi ellenőrzést gyakoroljon és házkutatásokat eszközöljön. A japán emlékiratot ma délután vitatja meg a városi tanács.

Sanghajból jelentik, hogy a Siushan angol gőzöst gépfegyvergyölk találták el, amikor a Jangcsen levő Csungmin szigetről Usung közeléből visszatérőben volt. A regénység két kínai tagját halálosan megsebeztek a golyók. A hajó azonnal visszafordult. A Siushan Csungmin szigetét akarta felkeresni, hogy a jelenleg japán ellenőrzés alatt levő szigeten kilenc kanadai és francia hittérítő sorsáról érdeklődjék, akikről három hónap óta nem érkezett híradás. A hajó érkezéséről értesítették a japán hatóságokat. A hajóra fel volt vonva az angol lobogó és oldalaira is angol színek voltak festve. A hajó fedélzetén több száz kínai utas és egy angol tengeri gyalogos különítmény volt. A hajót akkor támadták meg, amikor alig néhány száz méternyire volt a parttól. A Siushan néhány gépfegyverrelővéssel válaszolt a támadásra.

Kínai tiltakozás Mandzsukuo elismerése ellen

Genfből jelentik, hogy a kínai kormány tegnap tiltakozott a Népszövetségnél Mandzsukuo államának az olasz kormány által való elismerése ellen, amit elismertmond a Washingtonban kötött kilenchatalmi paktumnak és a Népszövetség 1922-ben hozott határozatainak. A Népszövetség titkárj hivataltat felkérte a kínai kormányt, juttasson el másolatokat panaszáról az összes tagállamoknak.

Imnt újabb jelentik Sanghajból, a japánok tegnapi csapatselemléje által megfélemlített számos kínai menekült a francia koncesszió területére.

Az aradi törvényszék elvi döntése a hitközségi adók behajtása ügyében

A hitközség éppúgy hajthat be adókat, mint minden más közigazgatás

Arad, december 4. Figyelemreméltó, elvi jelentőségű döntést hozott az aradi törvényszék, amely elismerte a hitközségek törvényadta jogát arra, hogy behajtsa a hitközségi tagokon a rájuk kivetett hitközségi adót.

Egy Sapira nevű aradi zsidó lakos nagyobb összegű hitközségi adótartozás hátrahagyásával el akart költözni a városból. Kö-

zötte és a hitközség között nézeteltérés keletkezett az adó behajtása körül. Sapira megfellebbezte a törvényszéknek a hitközség adókövetelését. A bírói fórum ma tárgyalta az ügyet és elismerte a hitközség azon jogát, hogy törvényes eszközökkel behajtsa tagjain az adótartozásokat.

Kedden ül össze újra a benemavatóbizottság

Újra bombázták a felkelők Madridot

London, december 4. (Rador). A benemavatóbizottság kedden ül össze, hogy a barcelónai és salamancai kormányok válaszával foglalkozzék.

Egyidejűleg jelentik Párizsból, hogy a Havas iroda értesülése szerint a köztársaságiak Albacetebe 1000 újabb önkéntest várnak. Ezek az önkéntesek oroszországiak és hajójuk már elhagyta a Dardanellákat.

Salamancából jelentik, hogy a nemzetiek közleménye szerint tegnap semmi sem történt a különböző frontokon.

Ezzel a jelentéssel szemben Madridból azt jelentik, hogy a nemzetiek tegnap két ízben is heves bombatámadásokat intéztek a főváros ellen és annak lakosságában és épületeiben óriási károkat okoztak. A Martin tudósítója szerint ma már nincs valamilyen való épület, amelyet a lövedékek meg ne rongáltak volna és emberek százai laknak tetőnélküli lakásokban.

Párizsi jelentés arról számol be, hogy

Franco csapatai a guadatamai és az argonai szakaszokon nagy támadásba kezdtek. Döntő siker azonban még nincs.

A sagontai és vinozói katonai célpontokat vizirepülőkbombázták és jelentékeny károkat okoztak.

Attlee őrnagy Barcelonában felkereste Negrin

A Havas jelenti Barcelonából, hogy Attlee őrnagy Wilkinsonné és dr. Philip Noel Baker alsóházi tagok társaságában tegnap felkereste Negrin miniszterelnököt.

Ezzel egyidőben Párizsban a kommunista párt nagy rokonszenvtűntetést rendezett a valenciai kormány mellett. Ennek során Paesionara asszony, spanyol kommunista képviselő kijelentette, hogy bizik a köztársasági seregek győzelmében. Majd a benemavatóbizottság elvével szembefordulva, utalt arra, hogy Valencia számít a második internacionáléhoz tartozó népek leg-erősebb támogatására.

Nagy ellenérzést váltott ki a nyugati államokban Mussolini támadó hangja cikke

Az olasz sajtó újra hevesen támadja a francia sajtót

Párizs, december 4. A Popolo d'Italia Mussolini által írt vezércikke órási feltűnést keltett a nemzetközi sajtóban. A Times feltehetően elhibázták tartja a newyorki lap azon felhívását, melyben ha csak gazdasági jelleggel is, de háborút emleget. Sőt ez még veszedelmesebb — mondja — mint a pusztá kardcsörtetés, mert azt ma már mindenki tudja, hogy a háborúk sorsát gazdasági okok döntik el.

A francia esti lapok közül a baloldaliak nyíltan támadják Itáliát. A Duce — írja a Ce Soir — kímélet nélkül háborút jelent be a Matin ismét nyugalomra int.

Mint egyidejűleg Rómából jelentik, az olasz lapok ismét heves sajtóhárcot vívnak a francia lapokkal. Azzal vádolják a francia sajtót,

hogy mesterséges eszközökkel és alaptalan cikkekkel mérgezik el a nemzetközi helyzetet.

minden természetli fasiszta-ellenes megmozdulásra.

Most már lehullott az álarc — mondja a lap — és Olaszországgal, mint százszázalékos militarista állammal kell számolni.

— Kisdedek makacs székszerelésánál és nagyobb gyermekek gyomorbélhurutjánál reggel felkeléskor már egy negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Kétféle meg-
orvosát.

Halálos szerelmi dráma a tárgyalóteremben

Az ilfovi törvényszéken egy lány rálőtt hűtlen barátjára, aki nyomban meghalt

Bucuresti, december 4. Ma délelőtt az ilfovi törvényszék tárgyalta Eliza Dornescu 29 éves lány és Ulteanu 40 éves mérnök szerelmi háttérű perét. Amikor a lány látta, hogy a tanuk ellene vallanak, hirtelen revolvert rántott elő a kezításkájából és a mérnököt lőtte, aki nyomban meghalt, majd saját maga ellen fordította a fegyvert. Állapota súlyos.

A tárgyalóteremben leirhatatlan riadalmat okozott a szerelmi dráma. A bírák és a hallgatóság pillanatig megkövülten álltak a szörnyű tragédia láttán. A rendőrség azonnal megkezdte a nyomozást, a súlyosan sebesült lányt pedig a mentők szállították el.

Ulteanu Titus mérnök vadházasságban élt a fiatal leánnyal. A mérnök elhagyta kedvesét, aki ezért pert indított ellene és hárommillió lej kárterítést követel, mert nem teljesítette azt az ígértét, hogy elveszi feleségül. A mai tárgyaláson, mint ahogy látta, hogy ügye elveszett, lelőtte volt barátját.

Mint az esti órákban jelentik, Dornescu Eliza túl van a veszélyen. A fegyvert Bals bíró vette ki a kezéből. A nőt kihallgatták és a következőket mondta:

— Lelőttem, mert meg akartam ölni. Májor is elkövethettem volna már tettemet, de biztam benne, hogy teljesíti ígértét. Vele életem és ő gumyt üzött belőlem.

A merénylő ellen az esti órákban kiadták a letartóztatási végzést.

Enescu megnősült

Bucuresti, december 4. George Enescu a világhírű hegedűművész szombatn délután 12 órakor tartotta polgári esküvőjét Mănuca Cantacuzino hercegnővel. Tanuk voltak: Constantin Sturza herceg és Mihail Jora, a nagy-névi román zeneszerző.

— „Halgyapjút” készítenek Németországban. Berlinből jelentik: A lapok értesülése szerint néhány német tudósnak sikerült a fehér halhúsból olyan szálakat kivonatolni, amikből „halgyapjút” lehet készíteni. Az új termék 80 százaléka cellulóza és 20 százaléka halrost s előállítására sokkal kisebb, mint a gyapjú világgia ára.

NEM LÉTEZIK?

meggyőződve. Évek óta. Egy ember, egy Hát elégséges a ember mindig hü Meggyőződés kell a ből vagyok én is hü az.

RATINE

ok óta. Egy lépést se mert tudom, hogy megütözközben, Algolschias és csúz, közfájdalmat, fogfájást, hűléses bajokat Algol. Algocratine praegelózi a betegséget

gériékben kapható.

at segélykép kifizet.

állalat Kolozsvár korábban elhatároltíbe helyezi át. A illo részvénytársamningyárt alapít, leg Clujon lesz.

gnél lopás töteat helyből a biztósító meg. A fennmaradásánál az adófelteerte el veszteségtitotte azzal az inczén ká'd'fer'emnem is áll fenn a rosi tábla IV sect. sében kimondatta, megállapítása nem alapot, továbbá a meg és így a telnyereségből.

asantmá'tin gyárat ttek meg a román szóó törvény alapst kifizette és azt A fiscus az adóadólaphoz hozsal, hogy e kifzeat érdekében töm tekinthető sem hasznót hozó költésés folyamán a Fisc. 71/937 számú ontjának adott he-

REMPAL

— hangszórók

SO

Watt GHER' U VODA 14. en katalogus.

REMPAL

SPORT

Elvben a londoni kiküldetés mellett határozott az asztaliteniszsövetség

Nemzeti bajnokság létrehozásának gondolata merült fel

Bucuresti, december 4. (Az Uj Kelet tud.) Az asztaliteniszsövetség végre komolyan munkához látott és legutóbbi ülésén számos fontos határozatot hozott. Mindenekelőtt kitalálta a Román Kupaversenyek időpontját f. hó 27 és 28. napjaira. A verseny a következő számokból fog állni: I, II, III osztályú férfi egyes, I osztályú női egyes, I, II oszt. férfi páros, I oszt. női páros, I oszt. vegyes páros és férfi egyes ifjúsági. Befejezési határidő december 23. A szövetség legalább három csoportokban utazó bevezetett játékosok számára 75%-os kedvezményes jegyet bocsát rendelkezésre. Minden város legjobb három versenyzője december 26-án estől 29-én reggelig ingyenes szállást és ellátást kap. A kolozsvári és nagyváradi kerületekkel kivételt tesznek, amennyiben 5-5 versenyzőjüket látják vendégül. Kimondotta a szövetség, hogy a Román Kupaversenyen elért helyezések feltételes válogató jelleggel bírnak a világbajnoki kiküldetésre. Az országos bajnoki versenyeket 1938 február 15 és március között fogják megrendezni. Azon kerületek, melyek a rendezést magukra vállalnák, forduljanak a szövetséghez.

Végül a szövetség tanácsa úgy döntött, hogy elvileg a londoni világbajnokságokon való részvétel mellett van, a következő kiadványok szorgalmazása mellett:

- Megfelelő jó játékerőt képviselő együttes állítások össze.
- Az Ország Öre szervezet utasításainak értelmében a csapat etnikai származásu román tényezőkből álljon.
- A szükséges anyagok előteremtésének.

Nyilatkozik az elnök

A nagyfontosságú határozatokat hozott ülés után megkérdeztük Paul Zahirnic tanárt, az asztaliteniszsövetség elnökét, mi a magánvéleménye a londoni kiküldetésről.

— Ez elsősorban a játékosok formájától függ, amiről a Román Kupaverseny alkalmával lesz módunk meggyőződni. Mindenesetre ideiglenes bevezetést eszközölök, amit esetleg utólagosa n véglegesítünk. A részvétel függ attól is, össze tudunk-e állítani valóban román csapatot. Az anyagok is nagy szerepet játszanak, mivel sokba kerül az ut.

— Amennyiben a szövetség nem küldene ki női csapatot, mi a véleménye annak saját költségén való kiutazásáról?

— Minden csapat, amely egy ország színeit képviseli, bizonyos feltételeknek kell hogy eleget tegyen.

— Milyen intézkedéseket lát ön szükségesnek az asztaliteniszsport fellendítése érdekében?

— Város- és országok közötti találkozók szaporítását. De nem olyan formában, hogy román csapatok utazzanak külföldre, hanem az idegenek látogassanak el hozzánk. Ez szolgálja a propagandát. Iskolai versenyekre és minél több teremre van szükség, hogy olyan válogatottat lehessen kijelölni, mely egyformán megfeleljen mindkét követelménynek: Jó legyen és román legyen!

— Mi a véleménye a Nemzeti Bajnokság lehetőségéről?

— Nagyon hasznos lenne, de csak akkor valószínűsíthető meg, ha sikerül közközzölni az állandó 75 százalékos vasuti kedvezményt — fejezte be nyilatkozatát Zahirnic elnök.

Ma délután 2 órakor:

Universitatea ACFR A-liga mérkőzés

Cluj, december 4. A helybeli labdarúgó-idény utolsó eseményére került sor ma délután. A kolozsvári egyetemiek a brassói ACFR csapatával mérköznek. Az Unak sikerése lenne a két osztra annak birtokában látszólag nyugodtan tekinthetjük a tavaszi forduló elé: nem fenyegetné a kiesés réme. A brassói vasutasok azonban nehéz ellenfeleket ígérnek, ugyanis különös módon idegenben jobb eredményeket értek el eddig, mint saját pályájukon. Nyolc pontjuk közül ötöt szereztek idegen pályán és csak három otthon. A mérkőzés tehát igen érdekesnek ígérkezik. A két csapat így áll fel:

Félix-fürdőn orth. kóser pensio
olcsón kapható télen-nyáron a FRIED-villában.

Universitatea: Moldovan, Dragulescu—Iancovici, Putnic—Domsa—David, Bentea—Iancovici—Ionasiu—Medrea—Draga.

ACFR: Kocsárdi, Martin—Kuszka, Vaida—Fanescu—Costea, Georgescu—Demény—Ströck—Eugen—Berta.

Játékvezető: Chiciu Temesvár.

Csak cöviden...

A Nemzeti Bajnokság tavaszi fordulójának programjának összeállításán most dolgoznak. Karácsony előtt meg lesz a program.

Amikor még az egyiptomiak tagadó válasza még nem érkezett meg, tehát arról volt szó, hogy a román válogatott labdarúgócsapat utbajeti Görögországot, érdekes ajánlatot tett a román szövetség a görögöknek:

színház · film · művészet

LAZ

Lakatos László nagyszerű darabja a jövő hét műsorán

F. hó 7-én, kedden este mutatja be a színház Lakatos László legújabb színművét, a Lázt. A neves színpadi szerzőnek ez a legújabb óriási sikerű drámája azok közé a szerencsés darabok közé tartozik, melyek könnyűgőz cselekményükkel és a végletekig kiélezett helyzetekkel száz százalékosan letudják bilincselni a publikumot. A láz cselekménye egy rendkívül érdekes és bonyolult bűneset kinyomozása körül forog, melyet egy szanatóriumi főorvos feleségének hírtelen és gyanus halála után indít meg a rendőrség. A nyomozás kideríti, hogy az asszony nem természetes halállal halt meg, de hogy ki a bü-

nős, a közönség az utolsó peddig nem is sejtji és lélegzetviasszafojtva figyel a darabot az utolsó jelenetig, mikor a dráma szenzációs fordulata bekövetkezik.

Mikulás. Folyó hó 6-ikán hétfőn délután Mikulás-előadást rendez a színház. Szinrekerül Hetényi Elemér énekes és táncos gyermek darabja, a Mikulás, mely egyuttal első gyermekelőadása lesz a színi évadnak.

Délutáni előadások. Szombat délután 5 órai kezdettel szinrekerül Molnár világhírű vígjátéka, Delia, vasárnap három órakor az Eltévedt báránnyak, 6 órakor a nagyszerű Szakits helyettem.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3: Eltévedt báránnyak. (Olcsó helyárakkal.)
d. u. 6: Szakits helyettem. (Negyedszer.)
este 9: Szakits helyettem. (Ötödször.)

Hétfő d. u. 4: Mikulás (Gyermekelőadás, olcsó helyárakkal.)
este fél 9: Szakits helyettem. (Hatodszor)

Kedd fél 9: Láz. (Lakatos László óriási sikerű legújabb színműve párhuzamosan a Művész Színház előadásorozatával. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Harmath Jolán, Mária Eva, V. Hegyi Lili, Bássa Eva, Nagy István, Tóth Elek, Mészáros Béla, Lantos Béla, Deésy Jenő. Rendező: Szabados Árpád. Premierbérlet 16. szám.)

Szerda d. u. 6: A tiz sziz. (Evangéliumi parabola-játék ének- és szavalókórusokkal. A Marianum előadása.)
este fél 9: Láz. (Rendes bérlet 16. Irodalmi bérlet 9.)

Csütörtök fél 9: Láz. (Harmadszor.)
Péntek fél 9: Gólyaszanatórium. (Szilágyi László és Eisemann Mihály legújabb operettje. Főszereplők: Solymosán Magda, Ürmösy Magda, Sándor Stefi, Bássa Eva, Wojticzki Elvira, Jenői Tompa, Csóka, Fülöp, Deésy, Csengeri Aladár, Homm, stb. Rendező: Gróf László. Premierbérlet 17. szám. A Gólyaszanatórium előadásaira a pénztár 16 éven aluliaknak nem ad el jegyet.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, december 5 (este Temesvárt): Zsidóné.

Hétfő, december 6 (Temesvárt): Eladott menyasszony.

Kedd, december 7 (Aradon): Eladott menyasszony.

Szerda, december 8 (Kolozsvárt): Vigözvegy.

Péntek, december 10: Mártha.

Szombat, december 11 (iskolai matiné): Faust és Valpurgi éjszakák.

Vasárnap, december 12 (matiné): Három a kislány.

Hétfő, december 13: Fidelio.

hajlandó kiállítani csapatát az Athénben vendégszerelő bécsi Rapiddal szemben. A görögöknek tetszett a terv, de közben megjött a válasz Egyiptomból.

A Stade Rennais Bogdan helyett az olcsóbb bécsi Machut vette meg. Most az Excelsior Roubaix, egy másik elsőosztályú egyesület érdeklődik a Rapid volt csatára után.

Drakeval létszámjegyjű győzelmet is arathattuk volna a csehszlovákok felett — írja a londoni Daily Herald. Viszont Rous, az angolok ismert főtitkára így beszél: Ez volt eddig a legjobb mérkőzés, amelyet kontinentális csapattal vívtunk.

Ifjúsági Európa Kupa futballtornát terveznek. A tárgyalások még folynak.

Már most kapott husvitra meghívást Romániába a Ferencváros!

A mai francia-olasz mérkőzésen a következő csapatok állnak fel: Franciaország: Di Lorto, Cazenve—Mattjer, Bourbotte—Fosset—Delfour, Courtois—Heiserer—Nicolas—Veinante—Langiller. Olaszország: Olivieri, Monzeglio—Rava, Serantoni—Andreolo—Lodacelli, Capra—Meazza—Piola—Ferrari—Ferraris II.

Oradea legforgalmasabb helyén 20 év óta fennálló jól bevezetett textil- és rövidáru engros-detai

üzlet átadó

betegség miatt. Leveleket „1 millió” jellegére az Uj Kelet oradeai kiadóhivatala, Str. Millerand 4, továbbít.

APRO HIRDETÉSEK

Oradean belvárosi forgalmas utcában egy 3 és egy 4 szobás teljes komforttal ellátott lakásból álló ház parkirozott udvarral 480.000 lejért eladó. Bővebbet Cluj, Calea Traian 38 alatt.

Vioficia szalonban P. Unirii 12, I. em. 17, női és férfi ruhák, ágyneműk, babycselekmények, piszámák a legkényesebb ízlést kielégítően legjobb kiállításban, legolcsóbban készülnek. Most hozott munkák nagy karácsonyi engedményt kapnak.

Pancotán (jud. Arad) főtéren jól bevezetett biztos egzisztenciát nyújtó nyesterterményüzlet, bőr, rongy, ócskavas stb. házzal együtt betegség miatt azonnal eladó. Érdeklődni Werner Filipnál Pancota.

Intelligens elvált urinő férjhez menne 30-35 éves gyógyszerészhez, kinek házasság esetén gyógyszerésztárt bérlelné. Leveleket „Gyógyszerész család” jellegére a kiadóhivatalba kér.

— Templomi kórus részére jóhangu tenoristákat és basszistákat keres a neolog hitközség. Jelentkezni a neolog hitközségnél Rabetz főkapitánynál.

Jó rövid zongorát, vagy pianót jan. 1-től akadémiának bébe keresek. Címet a kiadóba kérek.

Megbízható, ügyes fiatalembert, esetleg nőt, pénzbeszedésre, üzletszerzésre felvesz az Erdélyi Szemle kiadóhivatala, Str. Be. de 3. d. e. 12-1.

Különbejárati parkettes üres szoba vizkagylóval azonnalra kiadó. Str. Baritiu 16/a.

Eredeti FORSTER és STINGL angol mechanikás rövid keresztúros, ki-tűnő hangú zongorák
uj állapotban féláron eladók. Vétel esetén az ideutazási költséget megtérítem. STERNBERG alkalmi áruházában Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 13.

10% engedményt adunk vevőinknek, ha karácsonyi képkereteket most rendel meg: „Pax” Cluj, Calea Marechal Foch 6.

Legszebb ajándéktárgyak: finom porcellánok, készletek, szőnyegek és képkeretek nagy választékban: „Pax” Cluj, Calea Marechal Foch 6.

Eladó központban 3 szobás komfortos ház fürdőszobával 550 ezerért. Havi jövedelem 3500 lej. „December” jellege.

Eladó új, keresztúros rövid bécsi zongora. Cimeket a kiadóba.

Nagyvárosi gyógyszerész társulatjának későbbi komoly ismeretségi köréből levelezni intelligens izrelita urleányt. Leveleket

„Gyógyszerész” jellegén a kiadóhivatal továbbít.

Felsőkereskedelmi végzett fiatalember, perfect román magyar és német levelező, állást keres. Megkeresések „Rendkívül szorgalmas” jellegére a kiadóba kéretnek.

Központi felkvetési ardeali nagyvárosban, gyárépületekkel, kazánokkal, munkáslakásokkal és iparvágánnyal ellátott kb. 40.000 m² felületű, jó jövőjű ipartelep eladó vagy keres megfelelő ipari társulást. Tulajdonos címe a kiadóban.

250.000 lej készpénzzel és 500.000 lej (tehermentes ingatlan) garanciával keresek gyári képviseletet, vagy betársulnék rentábilis üzletbe Clujon. „250.000” jellegére a kiadóba.

Bizományi raktárhoz és öt helyi (cluj) textilképviselethez, társat keresek 100.000 lej. cím a kiadóban.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELEKE:
BÉRLETSZEN AZ UJ KELETBEN

HIR

Oradeai szerkesztőségünk cím: Schön Dezső, telefon 507.

— Ujabb dekrétummal országban a 40 óras munkaidő Párizsból jelentik: A Hivatalokban közli a 40 óras munkaidő alkalmazására vonatkozó dekrétumrendelet az élelmiszertermékekre és a 10.000 lakosra vonatkozik. A rendelet május 31-ig a fenti kereskedelmi munkák még 46 órát vehet igénybe.

— No'man Davis visszatért Párizsból jelentik: No'man Davis Egyesült Államok főmegbízottja érkezett tegnap este Leha, hogy hajóra szálljon és visszatérjen.

— Agy- és szívó emésztőszervekkel reggel felkeléskor megemésztés „Ferenc József” képe kisebb e Bükös névelővel készült biztosít, azonkívül a gyártás elősegíti és kielégíti a léte. Kérdezze meg orvosát.

— Vadászaton megsebesült bucaresti követe Prágából jött. Bucaresti csehszlovák követ megsebesült a Doln-Likavicsban vadászaton. Vevéka saját fegyverével visszacsapódott és azonnal meghalt.

— BELYEGILLETÉK JÁRULÉK SZOBÁKÉRT. Bucaresti pénzügyminiszterium közölte a hatóságokkal, hogy akik év végéig napra szóló albeletti szobákba lakoznak, kereskedelmi ügyleteiknek megfelelően a számlájukra díjkegyelőket kell vezetni.

— A jugszláv parlament Duna-híd egyezményt Bucaresti jugszláv szkupstina által bevezetett Duna-híd építkezése során államal kötött meg egyezményt, hogy a hid Európa egyik legnagyobb és tavasszal kezdjen építkezni.

ELECTROS
BUCUREȘTI, I - Calea V. 10

UJ KELET Legújabb hírek

A francia-lengyel szövetség győzelmesen került ki az idők megpróbáltatásaiból — mondotta Delbos Varsóban

Ezzel szemben a Gazeta Polska és franciaellenes cikket írt Delbos látogatása alkalmával. Bukarest nagy pompával készült Delbos fogadtatására

Varsó, december 4. A Gazeta Polska hosszú cikkben foglalkozik Delbos személyével és látogatásának indokaival.

A francia külügyminiszter, aki egyébként szívesen látott vendég, — írja — nem jön hátrózzott céllal, mert most már megismerhetjük Lengyelország politikai célkitűzéseit és azt is nagyon jól tudja,

hogyan mérve elzárkózik a kollektív biztonság elavult kérdéséről, illetve annak gyakorlati alkalmazása elől.

Ezért utja informatív jellegű és valószínűleg megkísérel a cseh-lengyel viszony normalizálását. Ez azonban és erről Prága kellőképpen gondoskodott, aligha sikerülhet. A régebbi francia elgondolás az volt, hogy a keleti biztonsági övet Párizs háttérként katonai szerződésekké egymáshoz fűzött blokkokkal alkossák meg. A balti államok, Lengyelország, a Szovjet és Csehszlovákia lett volna az északi csoport, Románia, a Balkán-antant, Egyiptom és Olaszország a déli. Ezek az államok azonban belátták, hogy valamennyien és kizárólag nem állhatnak egyedül Franciaország szolgálatában, legkevésbé a szovjettel való szövetség mellett.

Lengyelország szakított a párizsi orientációval, külön tárgyalásokkal szabályozta a német-lengyel, román-lengyel, balti-lengyel és lengyel-magyar viszonyt.

Csehszlovákiával, mint a szovjet szövetségével és a kommunista propagandát eltűrő kormányzattal azonban nem akart másképp együttműködni. Jugoszlávia a királytragédia után szintén revideálta a helyzetet és az első volt, amely a fasiszta Olaszországgal kötött baráti szövetséget a francia barátok közül. Törökország is önálló külpolitikát kezdett, sőt még a nyugaton leghűségesebb szövetségeseinek tekintett Belgium is kilépett a kollektív gyűrűből. A helyzet a francia elgondolás számára azóta sem lett kedvezőbb.

Jugoszlávia nem lesz hajlandó katonai szerződés alá írni Prágával

és Varsó is be kell várja, amíg a csehszlovák kormány sok tekintetben nem teszi jóvá az elkövetetteket. Nem ok nélkül utazott Sztójadinovics éppen Delbos jövelele előtt Rómába és bizonyos, hogy ezt a szövetséget, ami Jugoszláviának óriási gazdasági előnyöket biztosít, nem hagyja ott. Ezek után Delbos is bizonyára teljesen új elgondolásokkal érkezik és nincs kizárva, hogy London megbízásából is érdeklődik.

Az is valószínű, hogy Prágában a szudeta-nemesség érdekében is beszélni fog, ami nagyon kíváncsi lenne, mert a bonyolalmak magva a kisebbségi kérdésekben rejlik.

A holnapi nap mindenesetre érdekes külpolitikai csemegével szolgálhat, bár gyakorlati eredményt várni nem lehet, — fejezi be a lap.

A fenti, nagyon is fasisztaellenes cikk közlésével egyidejűleg a Gazeta Polska című lap intervjút kért és kapott Delbostól, aki kijelentette, hogy a francia-lengyel szövetség

együttműködésünk leglogikusabb és legspon-tanabb megnyilatkozási formája, amely győzelmesen került ki az idők megpróbáltatásaiból. 1921-ben kötöttük és teljesértékű a jövőre is. Ma is, mint alább látni a pillanatában, nélkülöz minden támadó, vagy ellenséges irányzatot.

A Neurath-Delbos találkozás visszhangja a francia sajtóban

Mint Párizsból jelentik, a Petit Parisien Neurath és Delbos berlini találkozásával foglalkozva, megállapítja, hogy az ügy fontossága nem magában a pályaudvari találkozás tényében áll, amit udvariassági megnyilatkozásnak lehet venni a hideg és megértést nélkülöző évek után. A gesztusnak pillanatnyilag csak pszichológiai értéke van és más német-francia magyarázatokra lesz szükség, hogy a teret megfelelően elő tesszen készíteni egy komolyabb közeledés számára.

A Le Jour kijelenti, hogy a német külügyminiszter biztosította Delbost, miszerint kormány nem tekint kedvezőtlen jelnek közép-európai utját, ellenkezőleg reméli, hogy az elősegíti Európa békéjét.

A l'Homme Libre megállapítja, hogy Delbos varsói fogadtatása megfelelően bizonyítja, hogy a német-lengyel közeledés által felmerült feltevések nem felelnek meg a valóságnak. Lengyelország Franciaország barátja és szövetségese marad.

Az Epouque rámutat arra, hogy von Neurath gesztusa jele a német kormány azon óhajának, hogy közeledjék Franciaországhoz és felelős körökben teljes megértésre fog találni. Nem lehet ugyanezt mondani az olasz magyartársról — írja a lap —, mert az olasz sajtó azzal vádol bennünket, hogy háborút akarunk. A Berlin-Róma tengely, mint mondják, jól megkövült acélból készült. Ez nem nagyon hihető, — emint a mostani megnyilatkozásokból kitűnik — írja a lap.

Bucuresti felkészült Delbos méltó fogadására

Bucurestiből jelentik, hogy a reggeli lapok közlik Delbos francia külügyminiszter bucu-resti látogatásának részletes programját. A francia miniszter december 8-án jéggel külvonattal érkezik a fővárosba. Mogoscaia állomáson a kormány tagjai és a hatóságok fejei fogadják. Delbos azonnal a királyi palotába hajt és beírja nevét annak vendégkönyvébe, majd felkeresi Antonescu külügyminisztert, aki a szokásnak megfelelően röviddel utána visszaadja a látogatást Delbos Athenee Palace-beli lakosztályában. Még aznap so'ra kerül Delbos királyi kihallgatása is, ami után öfelsége ebédre is vendégül látja a francia külügyminisztert. Az ebéden jelen lesznek Tatarescu, Antonescu, Thierry francia követ és az udvartartás tagjai. Délután megkezdődnek a diplomáciai tárgyalások, este a francia követségben lesz vacsora, amin részt vesznek a politikai és diplomáciai világ előkelőségei. Másnap, 9-én a külügyminisztérium ad vacsorát és fogadást Delbos tiszte-

letére, a harmadnap program nem tartalmaz hivatalos tárgyalásokat.

Delbos Budapesten is kiszáll?

Az Agence Radion varsói értesülése szerint, szó van arról, hogy Delbos közép- és keleteurópai útja során Berlinhez hasonlóan Budapesten is kiszáll és ott Kánya miniszterrel is fog röviden tárgyalni. Végleges döntés erre nézve még nem történt.

Párizsban nagy jelentőséget tulajdonítanak Delbos és Neurath tárgyalásainak

Párizsból jelentik, hogy a francia lapok Delbos közép-európai útjával foglalkozva jelentősebbnek tartják a Delbos-Neurath, mint a Delbos-Beck tárgyalásokat. A Jour szerint a két államférfi szívélyes hangnemből tárgyalta meg a francia-német kapcsolatok javulását. Neurath német külügyminiszter kijelentette, hogy német politikusok megígérték a párizsi világkiállítás és azzal a benyomással távoztak, hogy Franciaországban rend van. A l'Epouque leszögezi, hogy Németország igyekszik megértéssel közeledni Franciaországhoz. A két államférfi berlini tárgyalásai nemcsak az udvariasság jegyében zajlottak le, hanem lélektani jelentőségük is volt. Egyébként leszögezi a lap, hogy

Delbost örömmel fogadták Varsóban, de a lengyel közvélemény hangulata távolról sem olyan szívélyes, mint Barthou és később Laval varsói látogatása idején volt. Egyébként az egész lengyel sajtó melegen üdvözli Delbost és kihangsúlyozza látogatásának fontosságát.

Delbos visszatérőben ismét érinteni fogja Be'nt

A Neues Wiener Tageblatt párizsi felhívatalos jelentés alapján tudni véli, hogy Delbos közép-európai útjáról visszatérőben ismét érinteni fogja Berlint, ahol találkozni fog Neurath báró külügyminiszterrel. A két államférfi tárgyalásai valószínűleg hosszabb ideig fognak tartani, mint ameddig a párizsi gyors a berlini pályaudvaron vesztegel.

Ma este érkezik Rómába Sztójadinovics

Róma, december 4. Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök vasárnap este érkezik meg az olasz fővárosba, ahol Mussolini a Palazzo Venezia-ban estebéden látja vendégül. Kedden az uralkodó-pár ad villásreggelit Sztójadinovics tiszteletére, majd a jugoszláv miniszterelnök megtekinti a pontini mocsarak helyén felépült új városokat. Csütörtökön Sztójadinovics hivatalos látogatásra Milanóba érkezik, majd pénteken visszautazik Belgrádba.

JOBB
1 PALACK
DIANA SORSORSZESZ
2 HETI
ÁGYBANFERVÉS

Az egyetemközi tanács elhatározta a nosztrifikálás megszigorítását

A Manevics-botrány következményei

BUCURESTI, december 4. A nemzeti nevelésügyi minisztériumban ma értekezletet tartottak az összes egyetem rektorai és a úsi, kolozsvári, valamint bucu-resti orvoskarok dékánjai. Az ülésen, melyen dr. Anghelescu elnökölt, a külföldön szerzett diplomák érvényesítéséről volt szó. Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben számos hamis diplomát találtak, több olyan intézkedést hoztak, melyek a jövőre nézve szigorúbb ellenőrzés alá vetik a külföldön szerzett diplomákat és megszigorítják az érvényesítő vizsgákat.

Uj vendéglő és bodega Nagyváradon!

Schwartz Sámuel volt valeda lui mihal vasuti vendéglős és büféfőnök. Később vendéglős és bodegája a Nicolae Iorga (Zöldfa u.) 14. sz. alatt. Elsőrangú konyha! Nagyon olcsó árak! Utazóknak kedvezmény!

A vonat elé vetette magát és nyomban meghalt József Atilla, a nagytehetségű fiatal magyar költő

KAPOSVAR, december 4. Megfennitő öngyilkosság híre érkezett Kaposvárról, amelynek áldozata József Atilla, a fiatal magyar költőnemzedék egyik legtehetségesebb tagja. Szombaton a balatonszázszói állomásra berobogó tehervonat elé vetette magát József Atilla. A vonat kerek rakabok'ra szaggatták a szerencsétlen fiatal költő testét. József Atilla évek óta lelki beteg volt. Hat évvel ezelőtt mutatkoztak rajta először a buskomorság jelei. Állapota másfél évvel ezelőtt rossz-

szabta fordult. Akkor szanatóriumba szállították, ahol úgy látszott, hogy betegsége javulófélben van. Az utóbbi időben azonban újból esőt vett rajta a buskomorság, amely most tragikus öngyilkossághoz vezetett. József Atilla néhány évvel ezelőtt a Nyugat hasábjain tűnt fel egészen új utakon haladó verseivel. Később Ignatus Pál és Fejtő Ferenc társaságában a „Szép Szó” című folyóiratot szerkesztette. Halálával a legújabbkori magyar irodalmat pótolhatatlan veszteség érte.

A nyugdíjilletmény fel-emelését kérte a nyugdíjasok szövetsége

Bucuresti, december 4. A nyugdíjasok szövetsége bizottságot menesztett Cristu Simionescu pénzügyi államtitkárhoz, kérve a legutóbbi dekrétum által hat százalékos megállapított nyugdíjilletmény emelésnek 10 százalékra való növelését.

Kijelölték Palesztina új főkormányzóját

LONDON, december 4. (Rador). Wauchope palesztinai főkormányzó utódja Sir Harold McMichael lesz, aki jelenleg Tanganyika kormányzója. Wauchope február végén adja át hivatalát.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefonszám: 18-80.

December 16. csütörtök

Goldmark szimfónikus koncert

a D. Vila Színházban

Napokkal ezelőtt került az első hír, önálló listán megye lemebe, még sokan gódvá kérdezték: — Vajjon helyes jobb valamelyik ro ni és ha ez nem leh ban maradni? Nemcsak a mindi mények között maskodó, hanem s mü emberek lelkéb ezek és hasonló ké Igy volt néhány nincs egyetlen bé, aki fel is vetné Ma már világos n éppen a mai viszona más utja a zsidósá párt vezetősége vá lista.

A Zsidó Párt vez ben is végigviharzo sek. Nem volt köm Felfordult, nehé zsidóságot a választ hogy alig tudott tá szág különböző rész másnak ellentmondó érkeztek a hírek a dezősködésére, hogy nem lehetett kivenni

Hozzájárult ehhez pártok hallatlanul ügynökei — közöttü re váró házi zsid minden kis imaház suttogták a szomsz — A zsidóságnak telessége a demokra szélsőségekkel sze így lehet ellensúlyo áramlatokat. Igyeke tellt kötni valamely párttal és ha ez ne radjunk passzivitást

De nemcsak érdek hiszemü emberek is ták a kezdetben sut majd nyíltan is hang nak látszó érveket.

Hamarosan tisztáz mánypárttal választ nem lehet. Elképz hogy Tatarescu, Ion lett zsidópárti jelölt mánypárti listára. H liberális zsidót sem párti listán esélyes h

Vagy talán a nema lett volna lehetséges tell? Nem beszélék a tött megneemtámadás ha nem is tulajdonít giai jelentőséget, két még a gondolatát is üttműködés eshetőség A Union-párt? Ké lyan veszi a demokrá illetőleg azonban, kat sitja a kisebbségi go dó sikra szállni az e de elveti a kisebbség párt nem tud felemel gi kollektív jogok ma